

Jesteśmy gotowi na zimę

Rozmowa z Andrzejem Natkańcem, wiceprezesem MPO

Budżet na prawie sześć (miliardów)

Felieton Prezydenta Miasta Krakowa

KRAKÓW.PL

Nr 20 (231), 28 listopada 2018

egzemplarz bezpłatny, ISSN 1898-9039

**W grudniu
w Krakowie...**

TAURON

ARENA KRAKÓW

2018

GRUDZIEŃ

- 01 - 02 : WSPANIAŁY ŚWIAT DISNEY ON ICE
- 03 : PAUL MCCARTNEY
THE FRESHEN UP TOUR
- 04 : HAVASI SYMPHONIC CONCERT SHOW
- 08 : MOTOCYKLOWE MISTRZOSTWA
ŚWIATA SUPERENDURO
- 15 : A PERFECT CIRCLE
- 18 : JOSH GROBAN BRIDGES TOUR

2019

STYCZEŃ 2019

- 12 : MASZA I NIEDŹWIEDŹ NA LODZIE
- 19 : ENNIO MORRICONE
90TH CELEBRATION CONCERT
- 25 : TOM ODELL: JUBILEE ROAD TOUR
- 26 : ROCKOWA ATMASFERA
PATRYCJA MARKOWSKA + GOŚCIE

LUTY 2019

- 01 : STAND-UP SHOW 2019: THE BEST OF
- 02 : KONCERT MUZYKI FILMOWEJ
HANS ZIMMER TRIBUTE SHOW
- 09 : KONCERT WALENTYNKOWY
KRÓLOWIE DISCO
- 15 - 17 : ILUZJONIŚCI: PROSTO Z BROADWAYU
- 23 : ZAZ
- 24 : DIRE STRAITS EXPERIENCE
- 28 : CAVALIADA

MARZEC 2019

- 01 - 03 : CAVALIADA
- 06 - 10 : CIRQUE DU SOLEIL
TORUK
- 15 : POLSKA NOC KABARETOWA
- 17 : THE WORLD OF HANS ZIMMER
A SYMPHONIC CELEBRATION

KWIECIEŃ 2019

- 02 : SHAWN MENDES
THE TOUR
- 11 - 14 : WĘDRÓWKI Z DINOZAURAMI
SPEKTAKULARNE WIDOWISKO

MAJ 2019

- 04 : ELTON JOHN
FAREWELL YELLOW BRICK ROAD
- 07 : ENRIQUE IGLESIAS
ALL THE HITS LIVE
- 30 : ANDRÉ RIEU

CZERWIEC 2019

- 06 : MAROON 5
- 11 : IMPACT FESTIVAL 2019
TOOL, ALICE IN CHAINS
- 18 : KISS
- 22 : MUSE
- 25 - 26 : MYSTIC FESTIVAL

LIPIEC 2019

- 10 : MARK KNOPFLER

PAŹDZIERNIK 2019

- 04 : DAVID GARRETT

WYDARZENIA 2018/2019

RADOSNYCH I POGODNYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA
ORAZ SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU 2019
ŻYCZY AGENCJA ROZWOJU MIASTA S.A.
ZARZĄDZAJĄCA TAURON ARENĄ KRAKÓW

W grudniu w Krakowie...

6. Już niedługo w mieście pojawi się świąteczna iluminacja, która tym razem będzie zainspirowana twórczością artystów związanych z Krakowem. Nowością będzie świetlny napis KRAKÓW w świątecznej oprawie.

Elegancki i komfortowy: nowy System Informacji Miejskiej

Ma być ładnie, schludnie, komfortowo, a przede wszystkim przejrzyste i eleganckie. Na terenie całego miasta przynajmniej dwa razy, najlepiej trzy, a w najważniejszych miejscach cztery razy więcej informacji niż dotychczas.

Tadeusz Miodnik

Do końca grudnia w mieście pojawi się System Informacji Miejskiej (SIM) – nowy system informacji o wydarzeniach i usługach w Krakowie. SIM to projekt, który ma być ładny, schludny, komfortowy i przede wszystkim przejrzysty i elegancki. Na terenie całego miasta przynajmniej dwa razy, najlepiej trzy, a w najważniejszych miejscach cztery razy więcej informacji niż dotychczas.

9. Ma być ładnie, schludnie, komfortowo, a przede wszystkim przejrzyste i elegancko. Na terenie całego miasta pojawiają się nowe, jednolite tabliczki z nazwami ulic, placów i osiedli oraz tablice informacyjne i słupki. A wszystko po to, by ułatwić życie krakowianom i turystom.

GRUDNIOWY KRAKÓW

6. W grudniu w Krakowie...

Krakowska tradycja zakłeta w świątecznej dekoracji miasta

8. Zapraszamy na Targi!

30 listopada ruszają Targi Bożonarodzeniowe

8. Jesteśmy gotowi na zimę

Rozmowa z Andrzejem Natkańcem, wiceprezesa MPO

MIASTO

9. Elegancki i komfortowy: nowy System Informacji Miejskiej

Będą nowe tabliczki z nazwami ulic

10. Krótko i na temat

11. Budżet na prawie sześć (miliardów)

Felieton Prezydenta Miasta Krakowa

12. O współpracy Krakowa i Dubaju

Listopadowe spotkanie z delegacją Zjednoczonych Emiratów Arabskich

13. Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

13. Motocykle w Arenie

Motocyklowe Mistrzostwa Świata wracają do Krakowa!

14. Climathon: zadbajmy o środowisko

Musimy zacząć od siebie

15. Awangardowy „Stolik” w Dworcu Białoprądnickim

Zaproszenie na rodzinne warsztaty

15. Wymiana pieca z dofinansowaniem do końca roku

Warto złożyć wnioski do końca grudnia

DLA SENIORÓW

16. Telepieka: w trosce o zdrowie mieszkańców

Rozmowa z dr. n. med. Januszem Czekajem

16. Seniorze, weź sprawy w swoje ręce!

Zaproszenie na zajęcia

EDUKACJA

17. Nauczyciele są pierwszymi ratownikami

Miasto dba o bezpieczeństwo w szkołach

18. Przepis na sukces

Kariera dla informatyka

RADA MIASTA KRAKOWA

19. Uroczycie ślubowali podczas pierwszej sesji

Relacja z I sesji RMK VIII kadencji

20. Głosujmy, by mieć wpływ

Radni łączący funkcję radnego dzielnicy i miasta o wyborach do rad dzielnic

21. Wybierzemy radnych dzielnic

2 grudnia odbędą się wybory do rad dzielnic

22. Rada wczoraj i dziś

Nad czym radzą radni?

23. 20 lat minęło jak jeden dzień

Rozmowa z radną Grażyną Fijałkowską

HISTORIA

24. Kim był Ojciec Wacław?

Niezwykła historia Edwarda Z. Nowakowskiego

25. Kalendarium 1918 r.

26. Ogłoszenia

Wydawca: Urząd Miasta Krakowa, Biuro Prasowe, 31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3-4
Adres redakcji: pl. Wszystkich Świętych 3-4, pok. 154, I piętro, tel. 12 616-13-86, e-mail: redakcja@um.krakow.pl
Redaktor naczelna: Beata Klejbuk-Goździńska; sekretarz redakcji: Agata Włodarczyk
Współpracownicy: Michał Kozioł, Kamil Popieła, Jan Machowski, Tadeusz Mordarski, Małgorzata Stuch, Joanna Korta, Paweł Waluś, Beata Sabatowicz, Magdalena Bartlewicz, Małgorzata Kubowicz, Błażej Siekierka
Zdjęcia: Bogusław Świerzowski, Wiesław Majka. Okładka: fot. Bogusław Świerzowski
Projekt graficzny: Pro Art Studio. Korekta: Magdalena Kędzierska-Zaporowska. Skład i łamanie: Pro Art Studio
Druk: Drukarnia Leyko sp. z o.o. Nakład: 50 tysięcy egz. ISSN 1898-9039

Sposób dystrybucji dwutygodnika miejskiego KRAKÓW.PL:

Dwutygodnik KRAKÓW.PL można otrzymać w budynkach Urzędu Miasta Krakowa przy pl. Wszystkich Świętych 3-4, ul. Grunwaldzkiej 8, ul. Lubelskiej 27, w Rynku Podgórnym 1 i 2, na os. Zgody 2, przy ul. Stachowicza 18, al. Powstania Warszawskiego 10, ul. Wielopole 18a, ul. Sarego 4 oraz w krakowskich szpitalach, siedzibach jednostek miejskich, Punktach Obsługi Mieszkańca (CH Bonarka, CH Bronowice, CH Serenada), w Punktach Sprzedaży Biletów MPK (ul. Podwale 3/5, św. Wawrzyńca 13, przy Dworcu Głównym Wschód)

KRAKÓW.PL otrzymać można także w sieci saloników prasowych KOLPORTER S.A.: ul. Batuckiego 17 / Konfederacka 1, al. Pokoju 20, ul. Beskidzka 28, ul. Krowoderska 24, ul. Kalwaryjska 42, ul. Powstańców 34C, ul. Misiółka 1, ul. Jerzmanowski 12 (Biedronka), ul. Nowohucka 52 (SELGROS), ul. Bora Komorowskiego (OBI), ul. Pawia (Galeria Krakowska), ul. Cwiklińskiego 12 (Carrefour - przejście), ul. Balicka 18, ul. Opolska 100 (VINCI), ul. Lubicz L2, Stawowa 61 (Galeria Bronowice, parter), ul. Pawia 5A (Dworzec PKP), al. Pokoju 67 (M1), al. Pokoju 33, Komandosów 8, al. Bora Komorowskiego 41 (Serenada).

W dniu ukazania się numeru, w godzinach porannych, dwutygodnik rozdawany jest na rondach Grunwaldzkim, Mogiłskim, Matecznego, Kocmyrzowskim, na skrzyżowaniach al. Słowackiego / Prądnicka, Czarnowiejska / al. J. Słowackiego, pod CH „Jubilat” przy al. Z. Krasińskiego, na pętli tramwajowej Krowodrza Górka oraz pod Teatrem Bagatela.

Kolejny numer KRAKOWA.PL ukaże się **12 grudnia**.

fot. Bogusław Świerkowski

Idzie zima

Najwyraźniej wiosna tej jesieni już się skończyła. Zimą coraz częściej widać i czuć. Dostownie. W niedzielny wieczór 18 listopada syknęło pierwszym, delikatnym śniegiem. Jadąc z Nowej Huty do Bronowic, miło było zobaczyć na ulicach pracujące piaskarki – potwierdza to słowa Andrzeja Natkańca z MPO, że Kraków już od dawna jest gotowy na nadejście zimy.

Wieczorna przejażdżka uświadomiła mi jednak inny problem. Widoczności. Każdy kierowca wie, jak bardzo niebezpieczny jest okres jesienno-zimowy na polskich drogach, zwłaszcza tam, gdzie nie ma chodników. A piesi czy rowerzyści wciąż mają skłonność (oczywiście nie wszyscy) do mylenia pojęć „widzieć” i „być widocznym”. To, że my widzimy nadjeżdżające auto, nie oznacza, że kierowca samochodu widzi nas. On widzi przede wszystkim światła pojazdów z naprzeciwka i białe linie na jezdni. Tonące w mroku sylwetki pieszych kierowca jest w stanie dostrzec w ostatniej chwili, z odległości ok. 20–30 m. Taka sama widoczność jest także przy zmniejszonej przejrzystości powietrza – podczas deszczu, śniegu czy mgły.

Nie warto ryzykować potrącenia, dlatego trzeba zadbać o elementy odblaskowe naszego stroju, odbijające światło samochodów. Choć obowiązek ich posiadania mamy dziś tylko poza terenem zabudowanym, o własnym bezpieczeństwie powinniśmy myśleć w każdej sytuacji. Nie ma znaczenia, czy teren oznaczony jest jako zabudowany czy niezabudowany, jeśli jest nieoświetlony i pozbawiony chodnika. To

nam powinno zależeć, by kierowca dostrzegł nas tak szybko jak się da, a nie w ostatniej chwili. Odblaski sprawiają, że jesteśmy widoczni już z odległości ok. 130–150 m, co daje kierującemu czas na reakcję.

Nie zapominajmy też wyposażyć w odblaski nasze dzieci, nawet wtedy, gdy chodzą chodnikami, a nie ulicą. Każdy odbłask umieszczony na odzieży zwiększa ich bezpieczeństwo. Warto o tym pamiętać.

Na koniec jeszcze jeden apel związany z nadchodzącą zimą. Systematycznie skracają się dni, a wydłużają noce. Temperatura zaczęła spadać poniżej zera. Miejmy to na uwadze, widząc tych, którzy nie mają gdzie się schronić przed zimnem. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej każdego roku apeluje, by nie być obojętnym na los bezdomnych i informować o miejscach ich pobytu. Pamiętajmy, że w takich sytuacjach można zawiadomić dyżurnych strażników miejskich (bezpłatny numer alarmowy 986) lub Zespół Streetwork (tel.: 607 806 813, 607 552 912, 603 035 743) – wystarczy wysłać SMS lub sygnał, a streetworkerzy do nas oddzwonią.

Beata
Krupnik-Gordziabka

redaktor naczelna

 Kraków
Cały jestem dla Ciebie!

**MIASTO
ZAANGAŻOWANE
SPOŁĘCZNIE**

**KRAKÓW
POMAGA**

**KRAKÓW
BEZ BARIER**

**RODZINA
W KRAKOWIE**

**SENIOR
W KRAKOWIE**

**SKORZYSTAJ
Z OFERTY MIASTA**

WWW.DLACIEBIE.KRAKOW.PL

Sto lat Niepodległej

zdjęcia: Bogusław Świerkowski

W grudniu w Krakowie...

Już niedługo w mieście pojawi się świąteczna iluminacja, która tym razem będzie zainspirowana twórczością artystów związanych z Krakowem. Nowością będzie świetlny napis KRAKÓW w świątecznej oprawie.

Tadeusz Mordarski

Unikatowa, specjalnie zaprojektowana dekoracja, nawiązująca do tradycji krakowskich, twórczości Stanisława Wyspiańskiego i Zofii Stryjeńskiej oraz etnografii regionu, będzie ozdabiała Kraków w okresie świąteczno-noworocznym. Motywem przewodnim będą pawie pióra, które nawiązują do projektu szyldu krakowskiej kawiarni artystycznej Paon autorstwa Stanisława Wyspiańskiego. W prowadzonej przez Ferdynanda Turlińskiego przy ul. Szpitalnej 38 kawiarni, związanej w latach 1897–1900 z Młoda Polska, bywali także Stanisław Przybyszewski, Jacek Malczewski, Włodzimierz Tetmajer i Jan Stanisławski. Uzupełnieniem dekoracji będą motywy geometryczne: trójkąty, zygzaki, trapezy, kryształowe struktury,

które stosowała w swojej twórczości wybitna artystka Zofia Stryjeńska, związana ze stowarzyszeniem Warsztaty Krakowskie, czerpiąc inspiracje z małopolskiej sztuki ludowej. Wyjątkowy charakter dekoracji podkreśli jednorodna dla wszystkich elementów dekoracyjnych kolorystyka utrzymana w barwach miasta – błękitach i bieli – podkreśla dr Agnieszka Łakoma, Plastyk Miasta.

Europejski trend

Na Rynku Głównym stanie żywa, 15-metrowa choinka udekorowana elementami pawich ok i „migoczących świeczek”, które będą wplatać się w zimnobiałe oświetlenie pokrywające powierzchnię gałęzi, a całość zostanie zwieńczona przestrzenną gwiazdą w ciepłym odcieniu bieli.

Z kolei dekoracja choinek na pl. Wszystkich Świętych, przed Muzeum Narodowym oraz na Rynku Podgórskim, bezpośrednio będzie nawiązywać do tej na Rynku Głównym. Choinka na pl. Centralnym zostanie udekorowana śnieżynkami świetlnymi oraz elementami z hipsu i wyciętych blaszek. Drzewka będą ozdobione bombkami w kolorach granatowym, złotym, srebrnym, a poprzez wykorzystanie tub snowfall widoczny będzie efekt padającego śniegu.

Największe miasta europejskie od kilku lat stawiają w okresie świątecznym świetlne napisy ze swoją nazwą w specjalnej oprawie. Zgodnie z tym trendem taki unikatowy, wolno stojący, wielkogabarytowy napis KRAKÓW powstanie i w naszym mieście. Każda z liter wykończona będzie inaczej, a sama konstrukcja zapewni wysokie walory estetyczne zarówno w dzień, jak i w nocy. Napis będzie widoczny z dużej odległości. Litery zostaną oświetlone w ciepłych i zimnych odcieniach bieli oraz w kolorze niebieskim, z co piątą diodą migającą.

Anioły, bańki, kasetony

W bezpośredniej okolicy Rynku Głównego, ronda Matecznego oraz na pl. Centralnym im. Ronalda Reagana udekorowane zostaną lampy. Na ulicach Floriańskiej, Siennej, Grodzkiej, Brackiej, Szewskiej i Sławkowskiej pojawią się elementy podwieszane – motyw pawiego pióra, zwieńczony charakterystycznym okiem oraz zaśnieżone gałązki „młodopolskie”. Dodatkowymi ozdobami będą bombki w kolorach granatowym, turkusowym, srebrnym oraz lakierowane, wycinane blaszki i elementy wykonane z hipsu, kasetony z grafikami m.in. Stanisława Wyspiańskiego i Zofii Stryjeńskiej.

W mieście pojawią się również przestrzenne formy przypominające bożonarodzeniowe bańki w kolorystyce niebiesko-białej. Niektóre z nich w wersji ze specjalnym przejściem, dzięki któremu mieszkańcy i turyści będą mogli wykorzystać ten rodzaj wizualnego tła do wykonania zdjęcia. Bombki z przejściem pojawią się na pl. Matejki, pl. św. Marii Magdaleny, rondzie Mogiłskim oraz przy NCK w Nowej Hucie.

Mosty Dębnicki, Grunwaldzki, Powstańców Śląskich, Wandy, Zwierzyniecki oraz Estakada 29 Listopada zostaną udekorowane tradycyjnymi formami zdobniczymi w postaci pająków ludowych. Aluminiowe konstrukcje z rozpiętymi kurtynami i sznurami świetlnymi w kolorach białym ciepłym, białym zimnym i niebieskim wzbogacone bombkami w kolorach granatowym, srebrnym i złotym sprawiają, że dekoracja efektownie będzie się prezentować zarówno w nocy, jak i w ciągu dnia.

Tradycyjnie w mieście pojawią się anioły (m.in. na al. Róż, Rynku Podgórskim, pl. Inwalidów, rondzie Matecznego, Rynku Głównym oraz pod Wawelem). Tegoroczną inspiracją dla aniołów był motyw liści na fresku „Róże” z 1895 r. oraz wzór pawiego oka. Towarzyszące aniołom mniejsze skrzydła pozwolą na wykonanie fotografii w sercu dekoracji. Duże anioły staną w wielu miejscach Krakowa.

Dekoracje pojawią się na ulicach pod koniec listopada, będzie można je podziwiać do 31 stycznia.

wizualizacja: kooperativa studio

Zapraszamy na Targi!

„Elle” uznał je za jedne z najpiękniejszych w Europie, a CNN wymienił wśród 10 najlepszych targów bożonarodzeniowych świata. Krakowski kiermasz przyciąga niezwykłą atmosferą nie tylko mieszkańców, ale i gości z całego świata!

Tadeusz Mordarski

Targi Bożonarodzeniowe rozpoczną się 30 listopada i potrwać do drugiego dnia Świąt (po Bożym Narodzeniu rozpocznie się Jarmark Noworoczny, który zakończy się 6 stycznia).

– Targi nawiązują do handlowych tradycji Rynku Głównego i od ponad ćwierćwiecza wpisane są w pejzaż przedświątecznego Krakowa. Cieszą się niezmiennie zainteresowaniem zarówno wśród mieszkańców miasta, jak i turystów – zaznacza Dariusz Michalak, prezes zarządu Krakowskiego Przedsiębiorstwa Wytwórczo-Usługowego Artim, które organizuje targi.

W tym roku kupcy z całej Polski, a także Litwy, Ukrainy, Słowacji, Holandii i Węgier zaprezentują towary w niemal 100 kioskach. Poszukujący prezentów będą mogli przebierać w ręcznie malowanych ozdobach choinkowych, stroikach, wyrobach ceramicznych oraz

z siana, słomy, wełny, filcu i sukna. Na straganach znajdziemy również szkło artystyczne, biżuterię, drewniane zabawki, maskotki pachnące kawą, czekoladą i cynamonem, a także wyroby skórzane, obrusy i serwety. By na chwilę odetchnąć od poszukiwań, będzie można obejrzeć pokaz kowalstwa lub wyrobu świec woskowych.

Przy takiej liczbie atrakcji można też zgłodzić. Na targach zawsze działają punkty oferujące potrawy z grilla lub pierogi przygotowane według staropolskich receptur. Klimat targów można dosłownie poczuć, wdychając woń tradycyjnego grzanego wina lub kosztując jednego z deserów, których wybór na targach jest większy niż w niejednej restauracji. Wśród smakowitych atrakcji wyróżnić należy precyzyjnie wykonane wyroby z czekolady w kształcie narzędzi m.in.: klucza francuskiego, kombinerek i młotka.

I właśnie dzięki tym wszystkim atrakcjom krakowskie targi są jednymi z najbardziej interesujących na świecie. – „Elle” uznał je za jedne z najpiękniejszych w Europie, a CNN wymienił wśród 10 najlepszych targów bożonarodzeniowych świata. Autorzy tych rankingów podkreślają niesamowitą atmosferę krakowskiej imprezy, zwracając także uwagę na szeroki wybór ręcznie malowanych baniek choinkowych i bibelotów. Krakowskie targi doceniły też „Newsweek” i „The Guardian”, który określił je jako jedno z najciekawszych europejskich wydarzeń świątecznych – dodaje Dariusz Michalak. Targi Bożonarodzeniowe to także wiele imprez towarzyszących – szczegóły na stronie organizatora oraz www.krakow.pl.

Jesteśmy gotowi na zimę

Z Andrzejem Natkańcem, wiceprezesem Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania w Krakowie, rozmawia Tadeusz Mordarski.

Utarło się już powiedzenie, że zima zaskakuje drogowców. Czy w tym roku grozi nam to w Krakowie?

Andrzej Natkaniec: Jest takie powiedzenie, ale raczej nie trafione. Bo do zimy muszą się przygotować wszyscy, nie tylko my. Kierowcy powinni już mieć zmienione opony na zimowe, piesi przygotowane odpowiednie obuwie. My jesteśmy w pełni przygotowani. Mamy doskonale wyposażoną dyspozytornię, całodobowo monitorujemy zmieniające się prognozy pogody z wielu źródeł. W ponad 40 punktach miasta są czujniki informujące nas o temperaturze,

wilgotności powietrza i innych parametrach – nad gruntem, przy gruncie i na różnych poziomach poniżej powierzchni. Dane spływają do dyspozytorów, którzy podejmują decyzję o rozpoczęciu akcji. Zwykle działamy też profilaktycznie, gdyż dzięki tym wszystkim informacjom wiemy z wyprzedzeniem, jakie działania będą konieczne. Nasze solarki wyjeżdżają z baz na stanowiska w mieście, jeszcze zanim wystąpią opady śniegu czy zanim pojawi się gołoledź. Zdarza się, że

podejmujemy akcję, zanim tak naprawdę pojawia się problem, dzięki czemu drogi nawet przez chwilę nie są śliskie.

Od kiedy służby są w gotowości?

AN: Służby miejskie są w pełnej gotowości od połowy października – już wtedy bazy wykonawców były odebrane, sprzęt sprawdzony, komunikacja interwencyjna przetestowana. 15 października wznowił pracę Miejski Komitet Koordynacyjny ds. Zimy. Zasiadają w nim przedstawiciele wszystkich spółek i jednostek miejskich, które co roku są zaangażowane w zimowe utrzymanie miasta. Całą akcją „Zima” koordynuje MPO Kraków.

Jaki sprzęt będziemy mogli zobaczyć na krakowskich ulicach?

AN: Łącznie mamy do dyspozycji 252 jednostki sprzętowe. W tym 67 solarek, 39 ciągników z rozrzutnikiem do utrzymania chodników, 37 zespołów do utrzymania zimowego obiektów inżynierskich, 9 zespołów do wywozu śniegu, 58 jednostek do zimowego utrzymania ulic, 36 zespołów do utrzymania terenów wewnątrzosiedlowych i 6 zespołów do utrzymania miejsc postojowych. Każdego roku tego sprzętu mamy do dyspozycji coraz więcej. Przykładowo w zimie 2014/2015 jednostek było 218, dziś to o 34 sztuki więcej, a i tak są to siły na średnią pod względem intensywności zimą.

Jak wygląda praca osób, które są odpowiedzialne za utrzymanie dróg w okresie zimowym?

AN: To wymagająca praca. Dyspozytorzy muszą być ciągle czujni, by właściwie zareagować. Spoczywa na nich duża odpowiedzialność, bo przy bardzo długich i intensywnych opadach śniegu albo częstych wahaniami temperatury w okolicy 0°C koszt dobowy akcji „Zima” przekracza 1 mln zł. Z kolei kierowcy solarek i nasi pracownicy działający w terenie też muszą być w gotowości, a swoje zadania wykonują w trudnych warunkach atmosferycznych. Ta praca wymaga zaangażowania i determinacji, ale efektem jest bezpieczeństwo mieszkańców. To dla nas najważniejsza sprawa.

Elegancki i komfortowy: nowy System Informacji Miejskiej

Ma być ładnie, schludnie, komfortowo, a przede wszystkim przejrzyste i elegancko. Na terenie całego miasta pojawiają się nowe, jednolite tabliczki z nazwami ulic, placów i osiedli oraz tablice informacyjne i słupki. A wszystko po to, by ułatwić życie krakowianom i turystom.

zdjęcia: Bogusław Świerczowski

Tadeusz Mordarski

Dwa lata temu podjęto działania mające na celu wdrożenie Systemu Informacji Miejskiej (SIM) na terenie Krakowa. Prezydent Jacek Majchrowski powołał specjalny Zespół Zadaniowy ds. opracowania zasad Systemu Informacji Miejskiej. – Problemy życia codziennego ukazały brak spójności wizualnej obecnego systemu informacji miejskiej w Krakowie w jego warstwie typograficznej, technicznej czy kolorystycznej. Mieszkańcy zwracali uwagę na brak jednolitego oznakowania poza rejonami turystycznymi. Dotyczy to również map, które niewątpliwie wymagają przeprojektowania z uwagi na rozwijające się miasto i zachowanie właściwych standardów wykonawczych dla tego typu informacji – wskazuje Katarzyna Olesiak, dyrektor Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK.

Czystość i elegancja

W 2017 r. ogłoszony został przy udziale Stowarzyszenia Twórców Grafiki Użytkowej

(STGU) konkurs na opracowanie projektu Systemu Informacji Miejskiej w Krakowie. Jego celem było uzyskanie najlepszego opracowania projektu SIM na przykładzie obszaru Podgórza, tzn. ujednoczonych pod względem wizualnym, konstrukcyjnym i architektonicznym komunikatów wizualnych wraz z nośnikami informacji, stanowiących oznakowanie przestrzeni miejskiej, pozwalających na bezpieczne i sprawne poznanie tej przestrzeni i poruszanie się w niej. Projekt ten obejmował więc m.in. znaki, tablice, kierunkowskazy, moduły informacyjne, mapy, makiety. Konkurs miał charakter otwarty i był dwuetapowy. Do pierwszego etapu konkursu zgłosiło się 34 wykonawców. Wybrano pięciu finalistów, którzy w drugim etapie opracowali koncepcję Systemu Informacji Miejskiej dla Krakowa. Zwycięzcą konkursu zostało Towarzystwo Projektowe i Para Buch.

W maju tego roku oddana została przez wykonawców (Towarzystwo Projektowe i Para Buch) pełna dokumentacja graficzna i techniczna projektu Systemu Informacji Miejskiej dla Krakowa, natomiast na początku listopada zaprezentowano prototypy stworzone wg projektu SIM. – System to całościowe, spójne i czytelne opracowanie obejmujące wszystkie obszary informacji w przestrzeni miasta. Dla całego miasta przyjęto jednolite zasady: typograficzne, kolorystyczne i techniczne. Zgodnie z nowym SIM zaprojektowane zostały tablice adresowe i ulicowe, tablice kierunkowe dla pieszych, informacja dla kierowców, punkty informacji miejskiej oraz informacja turystyczna. Dzięki nowemu oznaczeniu łatwiej będzie się poruszać mieszkańcom, pasażerom komunikacji publicznej, turystom i kierowcom. Nowa księga SIM zawiera wszystkie elementy, które powinien zawierać dobrze zaprojektowany, spójny i funkcjonalny system

informacji. Projekt charakteryzuje się czytelnością i elegancją. Zaproponowany system w warstwie wizualnej inspirowany jest historycznymi elementami krakowskiej informacji miejskiej. Stanowi wyważoną odpowiedź na szereg trafnie sformułowanych założeń projektowych. Wypracowany został projekt Systemu Informacji Miejskiej dla całego miasta, który z jednej strony sprostą licznym potrzebom i oczekiwaniom użytkowników, a także będzie odpowiedzią na skomplikowane warunki funkcjonowania w Krakowie – z jego zabytkową strukturą i nowoczesnymi dzielnicami – mówi dyrektor Katarzyna Olesiak w rozmowie z dwutygodnikiem KRAKÓW.PL.

Dla mieszkańców i turystów

Obecnie system będzie wdrażany pilotażowo w formule „zaprojektuj i wybuduj”. – Trwają właśnie ustalenia co do wyboru miejsca pilotażu, które umożliwi prezentację wszystkich elementów systemu, także tych przeznaczonych dla obszarów zabytkowych. Planuje się, że system będzie wprowadzany stopniowo począwszy od nowych osiedli, ulic i sukcesywnie na pozostałym obszarze miasta. Proces ten będzie przeprowadzany systematycznie podczas bieżącej wymiany zniszczonego oznakowania. Wprowadzenie Systemu Informacji Miejskiej jest zatem zadaniem wieloletnim oraz wieloetapowym – dodaje dyrektor Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK.

– System Informacji Miejskiej w Krakowie ma uporządkować informacje o przestrzeni publicznej, ułatwiać poruszanie się po mieście nie tylko mieszkańcom, ale także odwiedzającym Kraków turystom. Dobrze zaprojektowany SIM podniesie bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców oraz turystów, jak również usprawni szeroko rozumianą komunikację – zaznacza dyrektor Olesiak. ■

Krótko i na temat

2 grudnia wybieramy radnych dzielnicowych

W niedzielę, 2 grudnia, odbędą się wybory do rad dzielnic Miasta Krakowa. Lokale wyborcze, podobnie jak w czasie wyborów państwowych, będą otwarte w godz. 7.00–21.00.

Wyborcy wybierają radnych w dzielnicach, w których mieszkają. Na karcie do głosowania należy postawić znak „X” przy imieniu i nazwisku tylko jednego kandydata. – Dzięki radnym głos dzielnicy jest słyszany w całym mieście. Z jednej strony mamy bliższy kontakt z mieszkańcami dzielnic – bo przecież sami nimi jesteśmy, z drugiej – współpracujemy z władzami miasta – mówi jeden z radnych dzielnicowych. – Poprzez radę dzielnicy można łatwiej rozwiązać nasze lokalne problemy – od remontu chodnika po organizację festynów. Warto więc oddać swój głos w niedzielnym głosowaniu.

Listy kandydatów na członków rad dzielnic Krakowa w poszczególnych dzielnicach, a także informacje o okręgach wyborczych oraz adresy obwodowych komisji wyborczych można znaleźć na stronach: www.krakow.pl i www.bip.krakow.pl.

XVI Festiwal Misteria Paschalia: kierunek Włochy

Podczas ośmiu dni festiwalu w kościołach św. Katarzyny Aleksandryjskiej i Świętego Krzyża oraz w świeckich wnętrzach Centrum Kongresowego ICE Kraków wybitni włoscy i polscy artyści zagrają dzieła z Neapolu, Rzymu, Wenecji, Mediolanu, Ferrary czy Modeny. Program przygotowany przez maestro Antonia Floria, założyciela i szefa artystycznego specjalizującej się w muzyce dawnej włoskiego południa Cappelli Neapolitany, we współpracy z Krakowskim Biurem Festiwalowym

nie tylko przeprowadzi melomanów przez specyfikę poszczególnych ośrodków artystycznych, ale pokaże też mnogość odcieni włoskiej twórczości związanej z okresem Wielkiego Tygodnia i Wielkanocy. XVI edycja jednego z najbardziej rozpoznawalnych europejskich festiwali muzyki dawnej zapowiada się imponująco. Zapraszamy do Krakowa w dniach 15–22 kwietnia 2019 r.!

500 zł świadczenia dla opiekunów osób niepełnosprawnych

Urząd Miasta Krakowa od 2019 r. wprowadzi dodatek opiekuńczy w kwocie 500 zł. To miesięczne świadczenie jest pierwszą tego typu inicjatywą w Polsce dla osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów. Do jego otrzymania będą uprawnione tylko osoby, które mieszkają na terenie Gminy Miejskiej

Kraków, a także opiekunowie dorosłych osób niepełnosprawnych. – Opiekunowie osób niepełnosprawnych to grupa potrzebująca szczególnego wsparcia. Osoby te borykają się nie tylko z chorobą swoich najbliższych, lecz często także z trudną sytuacją finansową – mówi Mateusz Płoskonka, dyrektor Biura Miejskiego Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych w Krakowie. – Poprzez to świadczenie chcemy w realny sposób im pomóc, a co za tym idzie, poprawić funkcjonowanie ich gospodarstwa domowego – dodaje.

Uprawnieni do otrzymania dodatku opiekuńczego będą opiekunowie osób niepełnosprawnych korzystający wyłącznie z pomocy w formie specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna. Procedura przyznawania tych środków wszczynana będzie z urzędu, dzięki czemu osoby uprawnione do ich otrzymania nie będą musiały składać odrębnych wniosków ani dodatkowej dokumentacji. UMK zweryfikuje wydawane decyzje na podstawie już istniejących dokumentów dotyczących zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna.

Świąteczne Targi Rzeczy Wyjątkowych

Karuzela wiktoriańska, wizyta Świętego Mikołaja z prezentami dla najmłodszych, warsztaty i zajęcia dla dzieci oraz możliwość zakupu wyjątkowych przedmiotów wykonanych ręcznie przez lokalnych artystów i producentów – to tylko część atrakcji przygotowanych przez Centrum Kultury Podgórze oraz Stowarzyszenie Podgórze.pl, które czekają 1 i 2 grudnia na mieszkańców Krakowa i turystów podczas tegorocznych Świątecznych Targów Rzeczy Wyjątkowych na Rynku Podgórskim. Zapraszamy!

Budżet na prawie sześć (miliardów)

180 mln na zieleń, w tym na wykup Lasu Borkowskiego i pierwszą ratę za wykup przez Miasto terenów Wesołej należących obecnie do Szpitala Uniwersyteckiego – jak co roku 15 listopada przekazałem Radzie Miasta Krakowa projekt budżetu miasta na przyszły rok.

fot. Wiesław Majka / UMK

W tym roku wybory samorządowe zdominowały wszystkie inne miejskie sprawy. Pewnie dlatego zupełnie niezauważenie – przynajmniej jeżeli chodzi o media – toczyły się prace nad przyszłorocznym budżetem miasta. Niezależnie od tego, czy jest to koniec kadencji czy nie, nikt prezydenta z obowiązku przedstawienia projektu budżetu nie zwalnia, dlatego zgodnie z obowiązującym terminarzem 15 listopada przekazałem gotowy dokument Radzie Miasta Krakowa. Uchwalać go będą już nowi radni.

Ceny energii, koszty pracy...

Przyszłoroczne wydatki naszego miasta wyniosą prawie sześć miliardów złotych, a dokładnie 5 mld 860 mln zł. Nie oznacza to niestety, że będziemy sobie mogli pozwolić na wszystko, co chcielibyśmy kupić, zmienić i unowocześnić w mieście. Przygotowując budżet, musieliśmy wziąć pod uwagę sytuację gospodarczą w kraju, a także sytuację na rynku pracy i w branży budowlanej. Okoliczności nam nie sprzyjają – rosną ceny energii, rosną koszty pracy, do wielu przetargów nie zgłaszają się wykonawcy lub jeżeli już są chętni, to oferują ceny, które znacznie przewyższają to, co planowaliśmy wydać. Przyszłoroczny budżet musi uwzględniać okoliczności, w jakich funkcjonujemy.

Także ze względu na obecne warunki gospodarcze musieliśmy zaplanować wyższe niż w tym roku wydatki bieżące, czyli te, dzięki którym zapewniamy sprawne funkcjonowanie miasta i jego utrzymanie na odpowiednim poziomie. To wydatki na oświatę, utrzymanie komunikacji miejskiej, gospodarkę komunalną, walkę ze smogiem, pomoc społeczną, kulturę itd.... Wydamy na te cele prawie 4 mld 880 mln zł, czyli o jakieś 9 proc. więcej niż w tym roku.

Z kolei na inwestycje przeznaczymy niecały miliard złotych. To nieznacznie mniej niż zaplanowaliśmy na ten rok. Zdaję sobie sprawę, że w przypadku inwestycji oczekiwania zawsze są większe niż możliwości, ale biorąc pod uwagę wspomnianą już sytuację na rynku budowlanym, przyjęliśmy bardzo jasne kryteria, które zadania powinny zostać wpisane do przyszłorocznego budżetu. Wybieraliśmy przede wszystkim te, które już są gotowe do realizacji i mają kompletną, przygotowaną dokumentację, a także te, które mają zagwarantowane finansowanie ze środków zewnętrznych.

Na Wesołą, park Jordana i coś dla krakowianek

Mimo bardzo ostrej selekcji w przyszłorocznym budżecie znalazło się wiele oczekiwanych inwestycji. Przede wszystkim skupimy się na zieleni, na którą wydamy 180 mln zł. Ta kwota musi wystarczyć zarówno na utrzymanie i tworzenie nowych terenów zielonych, jak i na planowane wykupy działek pod parki. Zarezerwowaliśmy środki na pierwszą z dwóch rat na wykup Lasu Borkowskiego oraz pierwszą ratę na wykup terenu Wesołej po obecnym Szpitalu Uniwersyteckim. W przyszłym roku rozpoczniemy także rewitalizację

parku Jordana. Potrwa dwa lata i będzie kosztowała 40 mln zł. Na liście do rewitalizacji znalazły się też m.in. park Anny i Erazma Jerzmanowskich, park Lotników Polskich i Zalew Nowohucki. Powstaną nowe parki – m.in. park Reduta i Młynówka Królewska. Kontynuowany będzie projekt tworzenia lubianych przez krakowian parków kieszonkowych – powstanie m.in. ogród krakowianek, upamiętniający 100-lecie uzyskania praw wyborczych przez kobiety. Planujemy także rozpoczęcie projektu „Wisła łączy”, czyli rewitalizację bulwarów wiślanych. W przyszłym roku zostanie wykonany projekt, który przedstawimy mieszkańcom podczas konsultacji społecznych.

Na szkoły i drogi

W przyszłorocznym budżecie chcemy zagwarantować także finansowanie budowy szkół i przedszkoli na rozbudowujących się osiedlach, a więc na os. Gotyk, na Złocieniu i na Klinach. W sumie na te trzy inwestycje przez pięć kolejnych lat wydamy 43 mln zł.

Będziemy także kontynuować największe inwestycje drogowe. Na liście znalazły się ulice: Igołomska, Kocmyrzowska, Myślenicka, Łokietka i al. 29 Listopada. Modernizacja tej alei obejmie odcinek od skrzyżowania z ul. Opolską do granic miasta (2,6 km) i przyczyni się do udroźnienia ruchu na północy Krakowa. W tym rejonie powstanie też ul. Iwaszki, która połączy Prądnik Czerwony z al. 29 Listopada i będzie alternatywą dla tej największej krakowskiej arterii. Kontynuowane będzie przedsięwzięcie pod nazwą Krakowski Szybki Tramwaj – czyli budowa lub rozbudowa linii tramwajowych i torowisk na trzech trasach: os. Krowodrza Górka – Górka Narodowa (połączy północną część Krakowa z centrum), os. Krowodrza Górka – Azory (obecnie nie ma tam komunikacji tramwajowej) oraz ul. Meissnera – Mistrzejowice. Oprócz tego na modernizację torowisk tramwajowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w budżecie zapisano ponad 125 mln zł.

Kraków pomaga

Udało mi się wymienić tylko kilka inwestycji, ale w projekcie budżetu znalazły się także ścieżki rowerowe, budowa basenów, wydatki na kulturę i wiele innych oczekiwanych przedsięwzięć. Na koniec chciałem zwrócić uwagę na całkowiłą nowość w budżecie. Zgodnie z moimi zapowiedziami wprowadzimy od przyszłego roku nowy dodatek opiekuńczy dla osób, które nie mogą podjąć pracy zarobkowej, ponieważ stale opiekują się dorosłą osobą niepełnosprawną, niezdolną do samodzielnego funkcjonowania. Takie rodziny dostaną co miesiąc 500 zł dodatku. Szacujemy, że taką pomocą obejmiemy ok. 450 krakowskich rodzin, które teraz borykają się nie na co dzień nie tylko z nieszczęściem, jakim jest choroba, ale też z bardzo trudną sytuacją finansową, ponieważ muszą najbliższym zapewnić nie tylko utrzymanie, lecz także bardzo kosztowne leczenie i rehabilitację. Uważam, że jest to wydatek, na jaki Kraków stać, a pomoc dla konkretnych osób większa, niż wielu z nas może sobie wyobrazić.

Jacek Majchrowski, Prezydent Miasta Krakowa

O współpracy Krakowa i Dubaju

Szansa na jeszcze lepszy rozwój naszego regionu, prezentacja potencjału inwestycyjnego miejskich projektów, tworzenie kolejnych miejsc pracy – tak w dużym skrócie można przedstawić atuty bilateralnych kontaktów Krakowa z jedną z najbardziej dynamicznie wzrastających gospodarek świata – Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi.

Z delegacją ZEA spotkał się zastępca prezydenta Krakowa Jerzy Muzyk

**Dominika Urbańska
Julia Żylina-Chudzik**

10 listopada 2018 r. w magistracie odbyło się kolejne już spotkanie z delegacją gospodarczą Zjednoczonych Emiratów Arabskich, w ramach Dni Polsko-Emirackich, zorganizowanych przez Emirates & Europe Business Development Cluster. Na wydarzenie to złożyły się m.in. konferencja, targi, prezentacje oraz uroczystość przyznania nagród inwestycyjnych. Celem tych wspólnych projektów były wymiana innowacyjnych praktyk oraz nawiązanie kontaktów biznesowych. Kraków zaangażował się we współorganizację tego wydarzenia, przygotowując spotkania bilateralne z przedstawicielami krakowskich i małopolskich instytucji okołobiznesowych, firm i start-upów.

W spotkaniu, które otworzył zastępca prezydenta Krakowa Jerzy Muzyk, udział wzięli przedstawiciele m.in. Izby Przemysłowo-Handlowej, Krakowskiego Parku Technologicznego, MZP Lewiatan, spółki Kraków Nowa Huta Przyszłości SA oraz start-upów: Lonsley.com i 1000realities. Delegacja ZEA miała charakter rządowo-biznesowy. Po aktywnej dyskusji uczestnicy rozmawiali m.in. o innowacyjnych rozwiązaniach z zakresu bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

Krakowska część Dni Polsko-Emirackich była kontynuacją rozmów i kontaktów nawiązanych przez przedstawicieli Urzędu Miasta podczas misji gospodarczej do ZEA, która odbyła się w kwietniu tego roku pod hasłem „Kraków – tradycyjnie nowoczesny”. Program wizyty obejmował wówczas udział w prestiżowych targach AIM w Dubaju oraz business-tour, którego celem było zachęcanie

arabskich firm z branży finansowej, konstrukcyjnej i deweloperskiej do inwestowania w wielkie krakowskie projekty strategiczne (Nowa Huta Przyszłości, Kraków Airport, Nowe Miasto w Płaszowie Rybitwach). Nie bez znaczenia było również budowanie marki gospodarczej i inwestycyjnej naszego miasta w świadomości arabskich stowarzyszeń biznesowych. W trakcie wizyty w Zjednoczonych Emiratach Arabskich przedstawiciele Krakowa odbyli aż 14 spotkań biznesowych. Ponad połowa z nich dotyczyła możliwości współpracy przy wielkich projektach strategicznych, a kilka spotkań poświęconych zostało prezentacji potencjału Krakowa jako centrum informatycznego Europy Środkowo-Wschodniej, a także zagadnieniom turystycznym.

Także w tym roku na krakowskim rynku zadebiutowała firma Flydubai – pierwszy rejsowy przewoźnik oferujący bezpośrednie połączenie lotnicze na trasie Dubaj–Kraków. Lot inauguracyjny z Terminala II międzynarodowego lotniska Dubaj do Kraków Airport odbył się 8 kwietnia. W ramach wspólnej obsługi połączeń i współpracy między liniami Flydubai i Emirates pasażerowie będą mogli dotrzeć do kilkuset miejsc na całym świecie z przesiadką w Dubaju. Nawiązanie połączeń lotniczych zwiększy dynamikę rozwoju wzajemnych kontaktów biznesowych. Kolejnym krokiem na drodze współpracy Krakowa i Dubaju było seminarium Dubai Internet City, zorganizowane pod Wawelem 27 września przez Zagraniczne Biuro Handlowe PAIH w Dubaju. Celem spotkania przeznaczonego dla branży ICT była promocja polskich firm wśród gości z Dubaju i możliwość bezpośrednich rozmów z przedstawicielami klastra Dubai Internet City. Także to spotkanie było organizowane przy aktywnym udziale Urzędu Miasta Krakowa.

We współczesnym świecie tylko otwartość, chęć dialogu i wola współpracy mogą przynieść obu stronom wzajemne korzyści. O fenomenie gospodarczym Zjednoczonych Emiratów Arabskich nikogo nie trzeba przekonywać. Tym bardziej cieszy rosnące zainteresowanie firm z tej części świata Krakowem i naszym regionem. Jako siedziba 22 uczelni wyższych, przygotowujących ambitnych i świetnie wykwalifikowanych profesjonalistów Kraków działa jak magnes przyciągający wielki i mały biznes. Inwestują u nas instytucje finansowe, firmy z sektora high-tech, ale także prężni młodzi przedsiębiorcy. Czas pokaże, czy Zjednoczone Emiraty Arabskie mają szansę stać się naszym kolejnym strategicznym partnerem.

foto: Bogusław Świerżowski

Kalendarium Prezydenta Miasta Krakowa

8 listopada

- Uroczystości pogrzebowe księdza infułata Janusza Bielańskiego, cmentarz Salwatorski

9 listopada

- Uroczystości pogrzebowe prof. Jerzego Wyrozumskiego, nowa Aleja Zasłużonych na cmentarzu Rakowickim, ul. Prandoty

10 listopada

- Odświeżenie popiersi „Ojców Polskiej Niepodległości”, park Jordana

11 listopada

zdjęcia: Bogusław Świerczowski

- 70. Krakowska Lekcja Śpiewania pod hasłem „Radosna Niepodległości”, Rynek Główny

13 listopada

- Podpisanie umowy o zamianę nieruchomości między Gminą Mięską Kraków a Województwem Małopolskim pod przyszłe Centrum Muzyki w Krakowie

15 listopada

- 20-lecie Małopolskiego Związku Pracodawców „Lewiatan”, Kopalnia Soli w Wieliczce
- Uroczysta kolacja z okazji 200-lecia ASP, sale Lea i Kupiecka

20 listopada

- Otwarcie Open Eyes Economy Summit, Centrum Kongresowe ICE

21 listopada

- I sesja Rady Miasta Krakowa VIII Kadencji – złożenie ślubowania przez nowo wybranych radnych oraz ślubowanie Prezydenta Miasta Krakowa, Sala Obrad RMK

Motocykle w Arenie

Po sukcesie dwóch poprzednich edycji halowe motocyklowe Mistrzostwa Świata FIM powracają do stolicy Małopolski!

fot: Sport UP - Lukas Nazdraczew

Dominika Nowak

Już 8 grudnia oczy całego moto-świata skupią się na TAURON Arenie Kraków. To właśnie tam, w bramkach startowych staną najlepsi zawodnicy globu. Taddy Błazusiak – zwycięzca dwóch poprzednich edycji Mistrzostw Świata w Krakowie, wspierany przez trzynastotysięczną publiczność, stanie do walki ramię w ramię z Codym Webbem – ubiegłorocznym mistrzem świata SuperEnduro, oraz z Coltonem Haakerem – obecnym mistrzem Ameryki EnduroCross. Wielką trójkę czeka niełatwe zadanie – na pierwsze zwycięstwo sezonu zęby ostrzą również ich europejscy rywale – Jonny Walker, Alfredo Gomez czy Manuel Lettebichler.

Polskie Grand Prix tradycyjnie otworzy nowy sezon zmagania o tytuł mistrza w tej wymagającej dyscyplinie. Tor wybudowany z tysiąca ton ziemi, ogromnych opon, bali drewna i gładów zweryfikuje umiejętności uczestników ekstremalnego wyścigu. Będzie szybko i wymagająco pod względem technicznym – w wachlarzu przeszkód znajdzie się wszystko, czego potrzeba, by stworzyć widowiskowy wyścig na światowym poziomie.

Zacięta rywalizacja uzupełniona zostanie szeregiem atrakcji dodatkowych, wśród których znajdują się m.in. emocjonujący wyścig dzieci oraz hipnotyzujące dance&fire show. Czeka nas zacięta rywalizacja i wiele okazji do kibicowania polskim reprezentantom – wspólnie otworzymy nowy sezon Mistrzostw Świata SuperEnduro i jako pierwsi poznamy nowego lidera sezonu 2019.

Patronem honorowym wydarzenia, które odbędzie się 8 grudnia w TAURON Arenie Kraków, jest zwycięzca Rajdu Dakar 2015 Rafał Sonik. Bilety do nabycia na stronie www.eventim.pl oraz w salonach Empik na terenie całego kraju.

Wygraj bilety na SuperEnduro - konkurs!

W którym roku Taddy Błazusiak zdobył swoje pierwsze Mistrzostwo Świata SuperEnduro? Odpowiedzi prosimy przesyłać do 1 grudnia na adres: redakcja@um.krakow.pl. O wygranej zwycięzców poinformujemy indywidualnie, drogą mailową.

Climathon: zadbajmy o środowisko

50 uczestników, 24 godziny kreatywnej pracy warsztatowej, 10 nowych projektów i mnóstwo pozytywnej energii do działania dla ochrony klimatu – tak prezentował się tegoroczny krakowski Climathon, który odbył się 26 i 27 października. Miasto Kraków było partnerem wydarzenia.

Paweł Waluś

Rozmawiając o ochronie środowiska, należy pamiętać o jednej, niezwykle ważnej kwestii, która w dyskusjach bywa regularnie pomijana. Żadne przepisy, rozporządzenia i zalecenia od miasta, państwa czy Unii Europejskiej na niewiele się zdadzą, jeśli sami nie zadamy sobie pytania, czy robimy cokolwiek dla poprawy klimatu wokół nas. Kirsten Dunlop, pomysłodawczyni Climathonu, powiedziała: – Niedawny raport IPCC rzucił wyzwanie rządów i miastom na całym świecie. Wyzwania związane z zatrzymaniem wzrostu temperatury tak, by nie osiągnął już poziomu 2°C, są tak ogromne, że trudno jest zrozumieć skalę i zakres koniecznych zbiorowych przemian. Mamy dziesięć lat, aby definitywnie wprowadzić radykalne zmiany we wszystkich sektorach i, co najważniejsze, w naszych własnych umysłach i codziennych wyborach”.

fol. Pixabay

Climathon 2018

Pytanie o ochronę klimatu zadali sobie uczestnicy Climathonu, inicjatywy organizowanej przez Fundację Aeris Futuro, a owocem ich refleksji są autorskie projekty mogące wspomóc nasze środowisko. Zwycięzcą został Waldemar Boczar – na co dzień stażysta w Wydziale Promocji i Turystyki Urzędu Miasta Krakowa – nagrodzony za projekt „Ogrody deszczowe”. – Z jednej strony, szczególnie w okresie letnim, obserwujemy ulewne deszcze, a z drugiej – długotrwałe susze generują problemy nadmiernego nagrzewania oraz braku wody dla roślin. Dodatkowo intensywna zabudowa powoduje, że coraz mniej wody wsiąka w ziemię, a więc miasto musi inwestować w kolejne kilometry rur kanalizacji deszczowej – wyjaśnia Waldemar Boczar, zapytany o to, co go zmotywowało do wzięcia udziału w Climathonie.

Ogrody deszczowe

Czym są więc „ogrody deszczowe”? To prosta konstrukcja, którą będzie mógł wykonać każdy. Ogród taki zbudować można w pojemniku lub w gruncie. Jak wskazuje nazwa, zasilany będzie wodą deszczową, co pozwoli ograniczyć odpływ wód odpadowych do kanalizacji, a jednocześnie zadba o rośliny w trakcie suszy. Nie potrzeba do tego wielkiej przestrzeni, wystarczy zwykła skrzynka oraz kilka warstw ziemi, piasku, żwiru i kamieni.

Rozwiązanie to zwiększy retencję w naszym mieście, czyli, innymi słowami, przetrzyma zasoby wodne na później. Ogrody dodatkowo będą filtrować wodę deszczową, która później zostanie odparowana do atmosfery. Pozwoli to również walczyć z lokalnymi podtopieniami.

Dodatkowym plusem takiego rozwiązania jest umożliwienie rozwoju roślin, które absorbują dwutlenek węgla i oczyszczają powietrze ze szkodliwych substancji chemicznych i pyłów. Ponadto na obszarach zielonych oraz wodnych w mieście temperatura jest nawet o kilka stopni niższa niż w cen-

fol. Bogusław Świerkowski

Zwycięzca tegorocznej edycji Climathonu Waldemar Boczar

trum miasta, gdzie występuje zjawisko tzw. miejskiej wyspy ciepła.

Edukacja o ekologii

– Prawdą jest, że mamy coraz większą wiedzę na temat ochrony i zmian klimatu, ale mimo wszystko nie jest ona wciąż wystarczająca. Uważam, że w dalszym ciągu zbyt wielu mieszkańców, w tym polityków, bagatelizuje problem zanieczyszczenia środowiska czy nieracjonalnego wykorzystywania zasobów – mówi Waldemar Boczar. I trudno się z nim nie zgodzić. Zwycięzca Climathonu przypomina, że o środowisko musimy zadbać sami. – Często zapominamy, że mamy wpływ na przeciwdziałanie zmianom klimatu przez to, jak żyjemy i co robimy. Jak? Gaśmy niepotrzebne żarówki, nie zostawiamy urządzeń na noc w trybie czuwania czy zamierzamy auto na rower. Nasz portfel również może na tym zyskać. Warto zauważyć, że w porównaniu z samochodem jazda rowerem jest tańsza, zdrowsza i bardziej przyjazna środowisku, a zatem również lepsza dla klimatu.

Wymieńmy piec, nie rozrzucamy wokół siebie śmieci, nie palmy ich, korzystajmy z roweru lub komunikacji miejskiej. Bardziej zaangażowanych i pomysłowych zapraszamy do udziału w wydarzeniach podobnych do Climathonu. Jest dużo małych kroków, które nie będą obciążeniem dla nas ani naszego portfela, a pozwolą środowisku wokół głęboko westchnąć z ulgą. Wystarczy zbudować w sobie świadomość, że to nie politycy, nie deweloperzy i nie nikt inny, lecz my sami musimy zadbać o środowisko wokół siebie, a realną możliwość dokonywania zmian mamy poprzez zwykłe, codzienne decyzje.

Po więcej informacji zapraszamy na stronę: www.aerisfuturo.pl.

Awangardowy „Stolik” w Dworku Białooprądnickim

„Nawet nie wiem, jak opisać Stolik. Od samego początku zaskakuje” – pisał Adrian Turpin z „The Sunday Times”. Te słowa powinny być wystarczającą rekomendacją i zachętą do tego, aby 2 grudnia zarezerwować czas na wizytę w Centrum Kultury „Dworek Białooprądnicki”.

Agnieszka Matusiak

Cały dzień będzie obfitował w ciekawe wydarzenia. O godz. 10.00 wystartują rodzinne warsztaty prowadzone przez Bogdana Kosaka, projektanta porcelany użytkowej, podczas których talerz stanie się narzędziem komunikacji – talerzem dla sąsiada, wspólnotą stołu i historii, jaka została zapisana w jego zdobieniach. Uczestnicy tego spotkania będą projektować i wykonywać wzory z przemysłowej kalkomanii. Po południu o godz. 17.00 przy zastawionym stole spotkają się m.in. uczestnicy warsztatów i wykładów projektu „Wzór na stół”. Żywa Wystawa, na której zostaną zaprezentowane przedmioty i ozdoby wykonane na warsztatach, będzie czasem rozmów, wymiany doświadczeń. Całość zwieńczy niezwykle koncert-spektakl zespołu Karbido pt. „Stolik”. Karbido to wrocławska grupa artystyczna, której skład zależy od charakteru realizowanego projektu. Trzon stanowi trzech muzyków: perkusista Paweł

Czepułkowski, gitarzysta Igor Gawlikowski oraz basista i autor tekstów maot (wł. Marek Otwinowski). Jak stwierdzają muzycy, projekt „Stolik” to „Godzina losowych kompozycji, dźwiękowych interwencji, improwizacji, akcji audio-performatywnych – to coś o wolności w muzyce”. Recenzenci okrzyknęli go absolutną awangardą instrumentalną. Projekt otrzymał TOUCAN OFF 2006 AWARD – główną nagrodę XXVII Przeglądu Piosenki Aktorskiej we Wrocławiu, był też nominowany do nagrody Edinburgh International Festival Award 07 dla najlepszego przedstawienia nurtu OFF.

Koncert będzie zamykał projekt „Wzór na stół”, odbywający się w ramach miejskiego festiwalu „Sztuka do rzeczy – design w Krakowie”.

Wstęp na wystawę jest wolny, bezpłatne wejściówki na koncert czekają w kasie Centrum Kultury „Dworek Białooprądnicki”, jednak ich liczba jest ograniczona.

foto: K. Cwik

Wymiana pieca z dofinansowaniem do końca roku

Tylko miesiąc pozostał na złożenie wniosku o dofinansowanie wymiany pieca. Mieszkańcy do końca tego roku mogą ubiegać się o dotację do 60 proc. kosztów kwalifikowanych inwestycji. Dla najuboższych opracowano program, w ramach którego Miasto w całości finansuje wymianę paleniska.

Na złożenie wniosku o nawet 60-procentową dotację mieszkańcy mają czas do 31 grudnia 2018 r. Trzeba się spieszyć, ponieważ od 1 września 2019 r. na terenie Krakowa zacznie obowiązywać całkowity zakaz spalania paliw stałych. Oznacza to w praktyce, że od tego czasu nie będzie można palić węglem lub drewnem. Jeśli mieszkańcy będą odkładać decyzję o wymianie paleniska na ostatnią chwilę, należy się liczyć z ryzykiem, że firmy zajmujące się instalowaniem ekologicznych systemów ogrzewania nie będą w stanie obsłużyć wszystkich zainteresowanych osób, a magazyny mogą nie dysponować niezbędnymi materiałami. Zatem: nie czekaj, złóż wniosek o dofinansowanie, zachęć również sąsiadów, którzy użytkują paleniska podlegające likwidacji, i włączcie się razem w walkę o czyste powietrze dla Krakowa.

Program Ograniczenia Niskiej Emisji (do 60 proc. dofinansowania) jest skierowany do wszystkich mieszkańców, posiadających palenisko węglowe, którzy chcą wymienić źródło ogrzewania na proekologiczne. Z kolei z Programu Ostonowego Pomocy Społecznej (100 proc. dofinansowania) mogą skorzystać krakowianie znajdujący się w trudnej sytuacji, którzy nie dokonali jeszcze trwałej zmiany systemu ogrzewania. Pomoc kierowana jest do mieszkańców, których dochód w przypadku osoby samotnie gospodarującej nie przekracza 1402 zł netto (200 proc. kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej), a w przypadku rodziny nie przekracza 1056 zł netto na osobę (200 proc. kryterium dochodowego rodziny).

Osoby zainteresowane skorzystaniem z dotacji mogą zgłosić się do jednego z trzech punktów informacyjno-doradczych, w których doradcy energetyczni pomogą w wypełnieniu wniosku i weryfikacji dokumentacji niezbędnej do ubiegania się o dofinansowanie:

- al. Powstania Warszawskiego 10, punkt czynny od poniedziałku do piątku w godz. 7.40–18.00;
  - os. Zgody 2, punkt czynny od poniedziałku do piątku w godz. 7.40–15.30;
  - ul. Wielicka 28a, punkt czynny od poniedziałku do piątku w godz. 7.40–15.30.
- (W razie zapotrzebowania godziny pracy punktów informacyjno-doradczych w ostatnich dniach grudnia mogą zostać wydłużone). (KP)

fot. Wiesław Majka /UMK

Teleopieka: w trosce o zdrowie mieszkańców

Od 16 października do końca grudnia br. osoby starsze i nie-samodzielne mogą bezpłatnie korzystać z programu teleopieki dla mieszkańców. Pod numerem 12 446-54-65 przez siedem dni w tygodniu (oprócz świąt), w godz. 8.00–20.00 dyżuruje doradca medyczny, który na podstawie zebranego wywiadu odpowiada na pytania, gdzie zgłosić się po pomoc i czy jest ona w danej sytuacji niezbędna. To, jak działa pilotaż i czemu w dłuższej perspektywie ma służyć, w rozmowie z Joanną Kortą wyjaśnia dr n. med. Janusz Czekaj, dyrektor naczelny Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Krakowie.

Program pilotażowy z zakresu teleopieki działa od miesiąca. Można już mówić o jego pierwszych efektach?

Janusz Czekaj: Na razie możemy mówić o dużym zainteresowaniu pacjentów uruchomioną infolinią. Program jest realizowany przez Biuro ds. Ochrony Zdrowia, we współpracy z nami, przez wydawnictwo Medycyna Praktyczna. Realizacja pilotażu nic gminy nie kosztuje, a z pewnością dostarczy wiedzy niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania teleopieki w przyszłości, w ramach nowej jednostki – Miejskiego Centrum Opieki nad Osobami Starszymi, Przewlekłe Niepełnosprawnymi oraz Niesamodzielnymi. Teleopieka to bowiem część szerszego programu, a zarazem naszego głównego założenia, by pacjenci – przy wsparciu rodziny, sąsiadów i odpowiednio zabezpieczonej pomocy medycznej – mogli jak najdłużej funkcjonować w swoim środowisku – w domu, wśród najbliższych.

Dzwoniąc na infolinię, krakowianie mogą uzyskać pomoc ze strony wykwalifikowanych konsultantów. Czy na tym zadanie teleopieki się kończy?

JCz: To ma być jedynie początek. Interwencja nie może się zakończyć na etapie odesłania pacjenta do lekarza POZ-u czy do szpitala. Sensem teleopieki jest troska o niego i przekazywanie uzyskanych informacji dalej. Muszą one dotrzeć do Miejskiego Centrum i do tzw.

menadżera zdrowia. Chcemy, by był to lekarz, który przynajmniej dwa razy w miesiącu odwiedzi pacjenta wymagającego doraźnej pomocy. Do dyspozycji będzie także pielęgniarka i fizjoterapeuta. Teleopieka to kluczowe ogniwo tego zadania, bo na jej podstawie będziemy mogli stworzyć jednolity wzorec i procedurę postępowania w konkretnych przypadkach.

Teleopieka ma wspierać pacjentów zagubionych w systemie ochrony zdrowia. Tym samym ma pomóc także nowemu Miejskiemu Centrum, które powstaje w ramach przekształcenia Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego...

JCz: Zgadza się. Już w maju przyszłego roku uruchomimy piąty pawilon na 120 łóżek stacjonarnych, złożony z części A, gdzie będą łóżka stacjonarne opieki psychiatrycznej, oraz części B z zespołem gabinetów konsultacyjnych z zakresu geriatry, rehabilitacji, ortopedii, neurologii, psychologii, psychiatrii. Trwa także remont pawilonu nr 3, gdzie w przyszłości będzie mieścić się stacjonarna i dzienna opieka rehabilitacyjna, na którą jest obecnie bardzo duże zapotrzebowanie. Wypracowanie dobrych procedur z teleopieki jest ważne również dlatego, żeby w ciągu kilku najbliższych lat zadania z tego zakresu mogły zacząć wykonywać także centra dzielnicowe.

Seniorze, weź sprawy w swoje ręce!

W listopadzie Centrum Aktywności Seniora z dzielnicy I Stare Miasto wprowadziło do swojej oferty nowość – warsztaty z szeroko pojętego rozwoju osobistego. Zapraszamy!

Zajęcia odbywają się w Centrum Młodzieży przy ul. Krupniczej 38 w każdą środę o godz. 9.30. Uczestnicy rozmawiają m.in. o tym, jak wyznaczać sobie cele, a potem je osiągnąć, jak skutecznie zarządzać czasem i finansami, a także efektywnie uczyć się nowych rzeczy. Cykl zajęć obejmuje szereg zagadnień istotnych dla samorozwoju i budowania poczucia własnej wartości:

- asertywność i skuteczne komunikowanie się,
- planowanie rozwoju poprzez wydobycie własnego potencjału, zainteresowań,
- realizację pasji lub ich poszukiwanie,
- wyznaczanie celów i dążenie do nich,
- zarządzanie swoim czasem,
- zmianę nawyków (kształtowanie pozytywnych i eliminację negatywnych), zmianę blokujących przekonań,
- wykorzystanie map myśli oraz innych narzędzi i technik w codziennym życiu: procesie planowania, zarządzania, rozwoju kreatywności, efektywnej nauki, czytania i zapamiętywania,
- zarządzanie finansami – zmianę negatywnych przekonań dotyczących pieniędzy, zarabiania, sposoby na oszczędzanie i zarządzanie budżetem domowym.

Zajęcia odbywają się na I piętrze w sali nr 109. O szczegóły można pytać pod nr. tel. 12 430-00-15 wew. 243 (w godz. 9.00–13.00). (MT)

Nauczyciele są pierwszymi ratownikami

Dbłość o bezpieczeństwo to ważne zadanie krakowskiej oświaty. I właśnie dlatego Gmina Miejska Kraków podpisała dwa porozumienia dotyczące bezpieczeństwa: ze Szkołą Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej i z Krakowskim Pogotowiem Ratunkowym.

Małgorzata Stuch

Pierwsze porozumienie dotyczy współpracy w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej, a drugie, z pogotowiem, ma pomóc w zakresie edukacji zdrowotnej i organizacji działań ratowniczych. Szkoleni są i będą dyrektorzy szkół i placówek oświatowych, a także nauczyciele.

Naucz się, jak używać gaśnic

O tym, że obydwa porozumienia dotyczące zwiększenia bezpieczeństwa są potrzebne, nikogo nie trzeba przekonywać. Tym bardziej, że 1 września 2018 r. edukacja dla bezpieczeństwa stała się przedmiotem obowiązkowym w szkołach podstawowych i jest realizowana w klasach ósmych. Wiedza, którą zdobędą podczas szkoleń nauczyciele, bardzo się przyda i zostanie przekazana uczniom.

Porozumienie ze Szkołą Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie zostało podpisane w październiku 2017 r. – Są już efekty tych działań. Wiedza i świadomość nauczycieli bardzo wzrosły – zapewnia Rafał Czaja, zastępca naczelnika Wydziału Kształcenia Zawodowego SA PSP. W ubiegłym roku szkolnym strażacy przeszkolili niemal wszystkich dyrektorów samorządowych szkół i placówek oświatowych. Kursanci dowiedzieli się najważniejszych rzeczy dotyczących ewakuacji i ratownictwa podczas pożarów oraz innych zagrożeń. – Stworzyliśmy odpowiednie procedury, zapoznaliśmy kursantów ze sprzętem gaśniczym i zasadami jego obsługi, przećwiczyliśmy, jak ma wyglądać ewakuacja, pokazaliśmy też, jakie są jej drogi – zaznacza Rafał Czaja.

Dodaje, że w przypadku pożaru odpowiednie zachowanie dyrekcji i nauczycieli jest bardzo ważne. – Pamiętajmy, że w naszym mieście mamy siedem jednostek gaśniczych, a ósmą jest szkoła aspirantów. Biorąc pod uwagę powierzchnię miasta, trudno oczekiwać, by strażacy przyjechali na miejsce pożaru w dwie, trzy minuty po zgłoszeniu. Bardzo istotne jest więc to, jakie działania podejmie nauczyciel czy dyrektor przed przyjazdem straży pożarnej. Od tego może zależeć bezpieczeństwo, a nawet życie uczniów – dodaje Czaja.

Szkolenia dla dyrektorów i nauczycieli odbywają się i odbywać będą cyklicznie. W październiku tego roku zorganizowano kolejne, już siódme z tego cyklu szkolenie. Tym razem dla tych dyrektorów, którzy objęli stanowiska od nowego roku szkolnego oraz dla nauczycieli przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa. Z kolei 22 listopada przeszkoleni zostali tylko nauczyciele. Standardowo w każdym kursie uczestniczy 50 kursantów. Nabór chętnych do szkolenia prowadzi Urząd Miasta Krakowa.

Ratownicy uczą... nauczycieli

Nauczyciele szkół samorządowych, którzy prowadzą obowiązkowe zajęcia z edukacji dla bezpieczeństwa, skorzystają także z fachowej wiedzy krakowskich ratowników medycznych. Porozumienie z Krakowskim Pogotowiem Ratunkowym dotyczące tych szkoleń to całkiem świeża sprawa – gmina Kraków podpisała je we wrześniu tego roku. Kursy dla nauczycieli krakowskich szkół ruszyły pod koniec listopada. Do końca roku przeszkolonych zostanie ok. 40 osób w dwóch turach. Rekrutację prowadzi UMK. Inicjatywa wyszła od dyrekcji Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego. Dyrektor KPR Małgorzata Popławska widzi wagę problemu i uważa, że nauczyciele powinni być dobrze przeszkoleni w zakresie pierwszej pomocy, ponieważ muszą nie tylko umieć jej udzielić, ale też przekazać wiedzę na ten temat. – Od lat prowadzimy szkolenia z zakresu pierwszej pomocy dla dzieci i młodzieży – w ostatnim czasie intensywnie rozwija się finansowany z budżetu obywatelskiego program Mali Ratownicy. Widzimy, że te działania przynoszą bardzo dobre efekty i młodzi ludzie znają już całkiem dobrze zasady udzielania pierwszej pomocy. Zauważyliśmy jednak przy tej okazji pewną lukę pokoleniową i zadaliśmy sobie pytanie: dzieci wiedzą, jak udzielać pierwszej pomocy, ale czy potrafią to nauczyciele? A nawet jeśli potrafią, to czy robią to prawidłowo? Wytyczne dotyczące resuscytacji zmieniały się na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat, a poza tym, nawet jeśli ktoś jest przeszkolony, może już niektórych rzeczy nie pamiętać – tłumaczy Małgorzata Popławska, dyrektor KPR.

Pierwszej pomocy nauczyciele będą uczyć się podczas całonocnych zajęć teoretycznych i praktycznych. W planach jest także wizyta w centralnej dyspozytorni oraz zapoznanie się z zasadami pracy zespołów ratownictwa medycznego. Nauczyciele dowiedzą się, jak udzielać pierwszej pomocy w sytuacjach zagrożenia życia oraz co robić w innych przypadkach, np. drobnych urazach czy omdleniach. ■

fol. Adrian Socha

W ubiegłym roku szkolnym strażacy przeszkolili niemal wszystkich dyrektorów samorządowych szkół i placówek oświatowych

Przepis na sukces

Wiemy już, że finał XII edycji Międzyszkolnego Festiwalu Informatycznego odbędzie się 10 kwietnia 2019 r. Wszystkich, którzy chcą wykazać się umiejętnością przełożenia wiedzy teoretycznej na praktyczną, a przy okazji zdobyć cenne nagrody, zachęcamy do zgłoszenia projektu do końca lutego przyszłego roku.

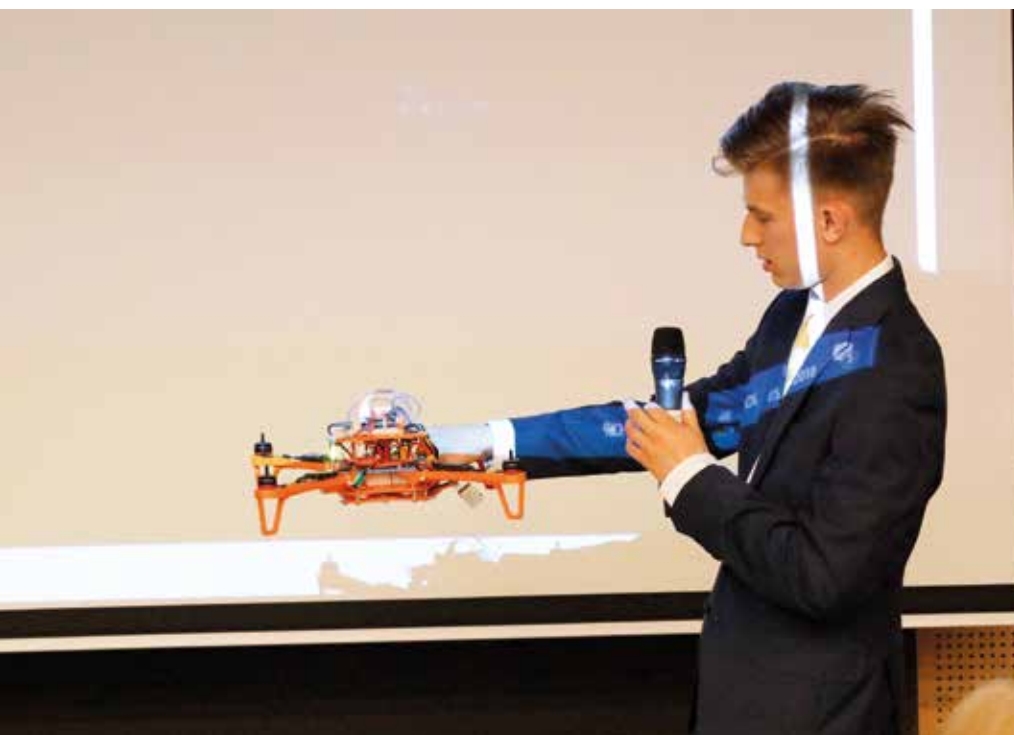

foto: Jacek Godzicki

Podczas konkursu liczy się także umiejętność prezentacji projektu

Paweł Walus

Otym, że warto brać udział w takich imprezach, i to nie tylko ze względu na nagrody, najlepiej mogą przekonać ci, którzy tego doświadczyli.

Przypomnijmy: w czerwcu odbyła się XI edycja Międzyszkolnego Festiwalu Informatycznego „Projekt na szóstkę”, organizowanego przez jedną z najlepszych szkół technicznych w Polsce – Zespół Szkół Łączności w Krakowie. Inicjatywa ta daje możliwość młodym, zdolnym uczniom przekucia swojej pasji w coś więcej. Bo – jak za każdym razem podkreśla jury Festiwalu – zwycięzcą jest każdy, kto zdołał wziąć w nim udział. Choć wiadomo, że skala sukcesu bywa różna, jest kilka niezbędnych składników do jego osiągnięcia.

Po pierwsze: pasja

Pierwszy składnik sukcesu: pasja. Wydaje się to oczywiste, ale warto to podkreślać za każdym razem. – Myślę, że kluczem do sukcesu jest czysta pasja, zainteresowanie tema-

tem. Dzięki temu dużo łatwiejsza jest mobilizacja do pracy, zwiększa się zaangażowanie w projekt, a także dużo szybciej robi się postępy – mówi Artur Morys-Magiera, laureat pierwszego i trzeciego miejsca ostatniej edycji Festiwalu, zapytany o sekret, jaki stoi za takimi wynikami. – Zawsze pasjonowało mnie lotnictwo i modelarstwo. Moimi pasjami są też fotografia i montaż filmów, a drony dają mi w tej dziedzinie wiele nowych, wspaniałych możliwości – dodaje Przemysław Czaja, laureat drugiego miejsca, wyjaśniając, skąd pomysł na jego projekt „Dron na służbie”.

Po drugie: przewodnicy

Kolejnym elementem sukcesu są ludzie dający młodym osobom szansę rozwoju. Międzyszkolny Festiwal Informatyczny od 11 lat promuje młodych, kreatywnych informatyków z pomocą firm i instytucji, które sponsorują i współorganizują to przedsięwzięcie. Trzeba też pamiętać o rodzicach i nauczycielach, którzy wspierają swoich podopiecznych. – Chciałbym podziękować mojemu na-

uczycielowi informatyki z I LO w Olkuszu, panu mgr. Marcinowi Stawinodze, który dostrzegł u mnie pasję, docenił moją pracę i we mnie uwierzył. To dzięki jego inicjatywie i wsparciu mogę dzisiaj cieszyć się tym wyróżnieniem – mówi Przemek Czaja. Dlatego tak istotny jest wybór szkoły.

Warto wspomnieć, że w tym roku zmieniły się niektóre zasady MFI. – Przekroczyliśmy płynnie granice województwa i oprócz szkół technicznych zaprosiliśmy do konkursu również licea ogólnokształcące, bo wszędzie można znaleźć pasjonatów informatyki – mówi Marta Stefańczyk, pomysłodawczyni Festiwalu. Dobre pomysły na sukces rodzą się z inspiracji konkretnymi potrzebami konkretnych osób, często takich, które potrzebują naszego wsparcia. – W tym roku zaprosiliśmy na festiwal uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących, którzy przedstawili prezentację pt. „Dostosowanie programu udźwiękwiającego do wyświetlania kodów znaczników LaTeX w polskiej notacji brajlowskiej”. Gościliśmy również grupę młodzieży ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Nieśłyszących; wszystkie wystąpienia były tłumaczone na język migowy – tłumaczy Marta Stefańczyk. – „Manipulator” [jeden z konkursowych projektów dop. red.] został zainspirowany przez potrzeby, które zgłaszali nam nasi niepełnosprawni koledzy z internatu w Salezjańskim Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tarnowskich Górach. Stwierdził, że niektórym z nich takie urządzenie mogłoby ułatwić życie – wyjaśnia Artur Morys-Magiera.

Po trzecie: satysfakcja

Kolejna, na pewno istotna kwestia, to satysfakcja z tego, co się robi. – Staramy się stworzyć atmosferę współpracy, a nie rywalizacji – mówi Marta Stefańczyk. – W MFI brałem udział po raz pierwszy i jestem pod ogromnym wrażeniem zarówno sprawnej organizacji, jak i samej atmosfery, która towarzyszy temu wydarzeniu – przytakuje Przemysław Czaja. Zgadza się z tym również Artur Morys-Magiera: – Tegoroczny Festiwal wywarł na mnie bardzo dobre wrażenie, zarówno pod względem organizacyjnym, jak i merytorycznym.

Po czwarte: odważ się!

Co na koniec? Na pewno odwaga, którą trzeba mieć, aby wyjść ze swoimi pomysłami do ludzi. Najważniejsze jednak, aby wykorzystywać nadarzające się okazje, a taką właśnie jest kolejna edycja Międzyszkolnego Festiwalu Informatycznego. Więcej o festiwalu na stronie fi.tl.krakow.pl.

Uroczyście ślubowali podczas pierwszej sesji

21 listopada, w środę, dokładnie w południe w Sali Obrad Rady Miasta Krakowa przy pl. Wszystkich Świętych 3-4 rozpoczęła się pierwsza sesja RMK VIII kadencji. Kadencji, która trwać będzie pięć lat.

fot. Wiesław Majka / UMJK

Radni składali ślubowanie podczas I sesji RMK

Łukasz Nowakowski

Wybory odbyły się 21 października 2018 r. Postanowienie w sprawie zwołania pierwszej sesji na podsta-

wie Ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wydała 6 listopada Dagmara Daniec-Ciśto, Komisarz Wyborczy w Krakowie.

Tym razem pierwszej sesji przewodniczyła kobieta, gdyż zaszczyt ten przysługuje naj-

starszemu wiekiem radnemu. Otwarcia obrad dokonała Teodozja Maliszewska, która radną Miasta Krakowa jest już trzecią kadencją. Najmłodszemu wiekiem radnemu, również w tym przypadku była to kobieta, przypadło wyczytywanie nazwisk radnych, którzy złożyli ślubowanie – zrobiła to radna Nina Gabryś. To jedna z 17 radnych, którzy w ławach Sali Obrad Rady Miasta Krakowa im. Stanisława Wyspiańskiego przy pl. Wszystkich Świętych 3-4 zasiedli po raz pierwszy. Radni odebrali z rąk Przewodniczącego Miejskiej Komisji Wyborczej, Rafała Lisaka potwierdzenie wyboru na radnego.

Przed przystąpieniem do wykonywania mandatu radni ślubują słowami: „Wierny Konstytucji i prawu Rzeczypospolitej Polskiej, ślubuję uroczyście obowiązki radnego sprawować godnie, rzetelnie i uczciwie, mając na względzie dobro mojej gminy i jej mieszkańców”.

Podczas pierwszej sesji RMK ślubowanie złożył też Prezydent Miasta Krakowa, który zgodnie z przepisami art. 29a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym obejmuje obowiązki z chwilą złożenia ślubowania wobec Rady. Wcześniej Prezydent zrezygnował z mandatu radnego, a jego miejsce zajął Lech Kucharski. 21 listopada odbyło się 1. posiedzenie I sesji RMK, dzień później odbyło się 2. posiedzenie, które również zostało odroczone. Radni nie wybrali Prezydium Rady Miasta Krakowa. Kolejne, 3. posiedzenie pierwszej sesji Rady Miasta Krakowa VIII kadencji zaplanowane zostało na środę, 5 grudnia o godz. 14.00.

Przed nowymi radnymi stoi już pierwsze ważne wyzwanie – zmierną się z projektem budżetu na 2019 r., który powinien zostać uchwalony do końca grudnia.

fot. Błażej Sienkiewicz / UMJK

Odbyły się już dwa posiedzenia I sesji RMK, trzecie odbędzie się 5 grudnia

Głosujmy, by mieć wpływ

2 grudnia odbędą się wybory do rad dzielnic. Czy warto wziąć w nich udział? Czym różni się praca radnego dzielnicowego od radnego miasta. Te pytania zadaliśmy radnym, którzy łączą obie te funkcje. Oto, co nam odpowiedzieli.

zdjęcia: archiwum

Jakub Kosek

2 grudnia to bardzo ważny dzień dla mieszkańców Krakowa, ostatni etap wyborów samorządowych. Tego dnia wybierzemy 372 członków rad dzielnic. Rady dzielnic mogą i powinny zajmować się każdym problemem z ich terenu, nawet tymi dużymi, z pozoru poza kompetencjami organów dzielnicowych. Pierwsza różnica to wielkość budżetu, jakim dysponuje rada dzielnicy. Jest on dużo mniejszy i stanowi element budżetu miasta. Druga różnica polega na tym, że rada dzielnicy w zasadzie poza rozdysponowaniem środków nie podejmuje decyzji wiążących, a jedynie wnioskuje i opiniuje. Należy jednak pamiętać, że to właśnie w dzielnicach mamy najbliższy i bezpośredni kontakt z mieszkańcami, zajmujemy się problemami drobnymi, jak remonty chodników, małych ulic czy ogródków jordanowskich. Jako radny miasta i dzielnicy wiem, że dzięki doświadczeniom z dzielnicy oraz bieżącej wiedzy przekazywanej przez mieszkańców, często było mi łatwiej zgłaszać zadania do budżetu miasta, lepiej też czułem problemy i potrzeby dotyczące obszaru dzielnicy. O reprezentantach naszej najbliższej okolicy nie powinien zdecydować przypadek, los czy grupa znajomych jednego kandydata, dlatego tak ważne jest, aby każdy z nas wziął udział w wyborach do rad dzielnic.

Łukasz Wantuch

Tym razem nie kandyduję w wyborach do rad dzielnic, ponieważ zostałem wybrany do rady miasta. Uważam, że radny miasta nie powinien być radnym dzielnicy, gdyż jest to po prostu nie fair. Radny miasta jest zawsze na uprzywilejowanej pozycji podczas wyborów. Funkcja radnego dzielnic

cy nie powinna być „nagrodą pocieszenia”. Rady dzielnic przechodzą kryzys i wymagają głębokich zmian. Będę dążył do zmniejszenia liczby radnych dzielnicowych z 372 do 147, czyli prawie trzykrotnie. Ustawa o samorządzie gminnym zawiera zły, moim zdaniem, przepis, który mówi, że radnych dzielnicowych musi być 21. Jako rada miasta wielokrotnie i bezskutecznie apelowaliśmy do Sejmu o zmianę tego zapisu. Dlatego jedynym rozwiązaniem jest zmniejszenie liczby dzielnic do siedmiu, a więc tylu, ile jest okręgów wyborczych do rady miasta. Dzięki temu uzyskamy wiele milionów złotych oszczędności na dietach radnych i kosztach funkcjonowania. Niestety, do rad dzielnic dostają się też często osoby przypadkowe, niemające pojęcia o zadaniach samorządu lokalnego, a ich jedyne aspiracje ograniczają się do pobierania diety. Sejm zmienił kodeks wyborczy i wybory do rad dzielnic odbywają się w innym terminie niż wybory do Rady Miasta. Proszę więc krakowian, by poszli na wybory i zagłosowali. Trzeba udać się do lokalu wyborczego, ale myślę, że warto – rady dzielnic są bardzo ważne, a Państwa głos jest jeszcze ważniejszy.

Wojciech Krzysztonek

Warto pójść do tych wyborów, bo wyłonią one ludzi, którzy przez najbliższe lata będą decydować o obliczu naszych ulic i osiedli. Kiedy radni miasta zajmują się zagadnieniami istotnymi z punktu widzenia całego Krakowa, w radach dzielnic dyskutowane są sprawy bezpośrednio dotyczące mieszkańców. Radni dzielnic podejmują wiele decyzji, które mają ogromny wpływ na komfort naszego życia. Który chodnik wyremontować? Gdzie wybudować parking? Którędy ma przebiegać lokalna droga? Boisko czy plac zabaw? Takie dylematy rozstrzygają. Dobrze mieć wpływ na te sprawy. Dlatego warto pójść na wybory 2 grudnia. „Kolejne wybory?!” – słychać narzekania. Faktycznie,

kolejne. Ale chyba lepiej mieć wybór, niż go nie mieć...

Andrzej Mazur

Radny miasta ma poważniejsze zadania, powiedziałbym, że pracuje bardziej globalnie niż lokalnie. Dzielnica z kolei to najniższy szczebel samorządu, gdzie radny ma możliwość bezpośredniego kontaktu z mieszkańcami. Praca radnego dzielnicowego bardzo pomaga w sprawowaniu funkcji radnego miasta. Tematy, które interesują mieszkańców dzielnic, można przenieść na forum Rady Miasta i często skuteczniej je rozwiązać. Jestem zwolennikiem rad dzielnic, uważam, że spełniają bardzo ważną funkcję w samorządzie, dlatego zachęcam wszystkich do udziału w wyborach 2 grudnia. W radach dzielnic głos mieszkańców jest najlepiej słyszalny, pamiętajmy o tym i zagłosujmy!

Dominik Jaśkowiec

Bycie radnym dzielnicy i bycie radnym miasta to dwa – wydawałoby się podobne – a jednak bardzo różne zadania publiczne. Praca radnego miasta sprowadza się w dużej mierze do tworzenia prawa miejscowego, z którego potem korzystają mieszkańcy, natomiast praca radnego dzielnicowego to praca o innym założeniu. Radni dzielnicy wykonują zadania najmniejsze, ale często najbliższe mieszkańcom i dla nich najważniejsze. Interwencje, remonty, modernizowanie lokalnych obiektów. Ta praca w radzie dzielnicy jest bardziej praktyczna, bardziej u podstaw. Sprawowanie funkcji radnego dzielnicy pomaga w byciu radnym miasta. Często bowiem z pozycji radnego miasta nie ma się wpływu na te drobne rzeczy. A mieszkańcy bardzo często oczekują od radnych miejskich interwencji lokalnych, np. w sprawie niedziałającej latarni. I wtedy okazuje się, że dzielnice dużo skuteczniej potrafią w takich sprawach działać. 2 grudnia warto zagłosować przede wszystkim z jednego powodu: żeby mieć potem prawo do narzekania na przestrzeń, która nas otacza. Warto wziąć udział w wyborze ludzi, którzy potem będą odpowiadać za nasze najbliższe otoczenie.

Wybierzemy radnych dzielnic

2 grudnia odbędą się wybory do rad dzielnic. W 18 krakowskich dzielnicach wybierzemy 372 radnych.

fot. archiwum

2 grudnia odbędą się wybory do rad dzielnic

Łukasz Nowakowski

Każda z rad dzielnic liczyć będzie 21 członków, wyjątkiem jest Rada Dzielnic IX – w niej radnych będzie 15. Głosowanie trwać będzie od godz. 7.00 do 21.00.

Idea utworzenia dzielnic narodziła się w środowisku Komitetów Obywatelskich. Podział Krakowa na 18 dzielnic dokonał zespół kierowany przez dr. Kazimierza Trafasa – geografa związanego z UJ. Rada Miasta Krakowa uchwałą nr XXI/143/91 z 27 marca 1991 r. w sprawie utworzenia w Mieście Krakowie dzielnic miejskich postanowiła o powołaniu 18 dzielnic jako jednostek pomocniczych.

Ważny zakres działania

Do najważniejszych zadań dzielnic należą: wybór, planowanie i ocena wykonania zadań dotyczących bezpośrednio obszaru dzielnicy

i służących zaspokajaniu potrzeb jej mieszkańców w określonych dziedzinach; działanie na rzecz rozwoju samorządności społeczności lokalnych, w tym udzielanie informacji, wnioskowanie do Rady Miasta, Prezydenta Miasta oraz do miejskich jednostek organizacyjnych w sprawach istotnych dla mieszkańców dzielnicy w określonym zakresie; opinowanie na wnioski lub z własnej inicjatywy spraw istotnych dla mieszkańców dzielnicy w określonym zakresie; uczestniczenie w komisjach: konkursowych wybierających dyrektorów miejskich placówek, odbiorów robót, powołanych w sprawach publicznych o znaczeniu lokalnym; współdziałanie z organami Miasta, przedszkolami, szkołami, placówkami służby zdrowia, stowarzyszeniami, fundacjami, instytucjami, organizacjami społecznymi i innymi organizacjami mieszkańców zainteresowanych rozwiązywaniem spraw zwią-

W wyborach do rad dzielnic można oddać tylko jeden głos, stawiając znak „x” przy imieniu i nazwisku tylko jednego kandydata. Głos może oddać każdy mieszkaniec Krakowa, który w dniu wyborów kończy 18 lat i na stałe zamieszkuje na obszarze działania danej rady dzielnicy. Wyborcy głosują w obwodowych komisjach wyborczych wyborów do rad dzielnic.

zanych z ich miejscem zamieszkania; policją i Strażą Miejską w zakresie utrzymania porządku publicznego oraz przeciwdziałania patologii społecznej; z innymi dzielnicami w realizacji wspólnych przedsięwzięć; przyjmowanie mieszkańców w ich sprawach indywidualnych należących do zakresu działania dzielnicy.

Konwent Przewodniczących

Ważnym i uzupełniającym elementem działalności dzielnic jest Konwent Przewodniczących Rad i Zarządów Dzielnic. Jego założeniem były spotkania przewodniczących rad i zarządów dzielnic, które rozpoczęły się jeszcze w roku 1993. Z czasem spotkania te zaczęły przybierać bardziej oficjalny charakter. Ostatecznie w maju 1999 r. Zarząd Miasta Krakowa podjął uchwałę w sprawie powołania Zespołu Konsultacyjnego – zwanego Konwentem Przewodniczących Rad i Zarządów Dzielnic – w celu koordynacji działalności organów dzielnic miasta Krakowa. Konwent zapewniał płaszczyznę komunikacji z Radą Miasta i Prezydentem. Został powołany w celu koordynacji działalności organów dzielnic miasta Krakowa, szybko jednak wypracował szersze ramy działania i stał się zarówno ciałem doradczym w sprawach istotnych dla mieszkańców miasta, miejscem wymiany doświadczeń, jak i forum informacyjnym w zakresie współdziałania jednostek organizacyjnych miasta i dzielnic. Szczególnie ważnym elementem spotkań Konwentu jest możliwość bezpośredniego kontaktu z zapraszającymi przedstawicielami wydziałów Urzędu Miasta, jednostek organizacyjnych oraz innych służb, co daje okazję do bezpośredniej i wzajemnej wymiany informacji i doświadczeń. Posiedzenia Konwentu Przewodniczących Rad i Zarządów Dzielnic mają charakter tematyczny i są zwoływane w zależności od potrzeb i zgłaszanych wniosków. Konwent ma wyłącznie charakter opiniodawczy i doradczy. W VII kadencji przewodniczącym Konwentu był Dominik Jaśkowiec, Wiceprzewodniczącym Rady Miasta Krakowa.

Rada wczoraj i dziś

Czystsze powietrze, nowe parki, powstające w wielu miejscach miasta ścieżki rowerowe – to wszystko dzieje się dzięki decyzjom, które zapadają podczas sesji Rady Miasta Krakowa. Wybrani przez społeczność Krakowa radni robią wszystko co w ich mocy, żeby żyło nam się dobrze, wygodnie i bezpiecznie. W ten sposób już od 28 lat służą krakowianom i miastu.

43 radnych obraduje w Sali Obrad Pałacu Wielopolskich przy pl. Wszystkich Świętych 3-4. Sesje zwykle odbywają się co drugą środę. Warto zajrzeć do szuflad w Sali Obrad, by zobaczyć w nich rysunki i detale tworzone podczas sesji przez prof. Wiktora Zina, który również pełnił funkcję radnego. Na uwagę zasługują też łacińskie nazwy cnót obywatelskich umieszczone pod stropem sali.

fot. archiwum

Radni Miasta Krakowa podejmują uchwały podczas sesji przy pl. Wszystkich Świętych

Łukasz Nowakowski

Na początek trochę historii. Pierwsza wzmianka o krakowskiej Radzie Miejskiej pochodzi z roku 1264, a więc już siedem lat po lokacji na prawie magdeburskim Kraków miał swoją reprezentację. Pierwotnie liczyła ona sześciu radnych. Skład Rady zwiększał się i w wieku XV doszedł do liczby 24 rajców. Od roku 1312 o tym, kto zasiądzie w Radzie, decydował monarcha, w którego imieniu decyzję podejmował pełnomocnik, często powoływany ad hoc. Z czasem obowiązek ten został scedowany przez królów na wojewodę krakowskiemu. Dopiero król Jan III Sobieski, znany z życzliwego stosunku do Krakowa, przywrócił w roku 1677 wolny wybór Rady.

Nad czym radzą radni?

W największym skrócie: rada uchwała i kontroluje. Znowelizowana Ustawa o samorządzie gminnym wydłużyła kadencje organów samorządowych do pięciu lat, a zmiana ta po raz pierwszy zo-

stanie zastosowana właśnie w wypadku Rady Miasta Krakowa VIII kadencji. Radni wybierani są w wyborach bezpośrednich. Rada Miasta Krakowa liczy 43 radnych. Rada obraduje na sesjach zwyczajnych i nadzwyczajnych zwoływanych przez Przewodniczącego Rady Miasta Krakowa. Rozstrzygnięcia podejmowane są w formie uchwał. Sesje rady otwarte są dla publiczności. Radzie w pracy pomagają powoływane przez nią komisje. Rada Miasta decyduje we wszystkich sprawach pozostałych w zakresie działania Miasta, o ile

Rada Miasta Krakowa liczy 43 radnych. Rada obraduje na sesjach zwyczajnych i nadzwyczajnych zwoływanych przez Przewodniczącego Rady Miasta Krakowa. Rozstrzygnięcia podejmowane są w formie uchwał. Sesje rady otwarte są dla publiczności. Radzie w pracy pomagają powoływane przez nią komisje.

ustawy nie stanowią inaczej. Co to oznacza dla mieszkańca Krakowa? To właśnie radni miasta uchwalają m.in.: statut miasta, stu-

dium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a także budżet miasta. Radni ustalają również kierunki działania prezydenta oraz decydują o wysokości sumy, do jakiej prezydent może samodzielnie zaciągać zobowiązania. Radni ustalają też wysokość podatków i opłat (w ustawowo określonych granicach). Mogą również wnioskować do prezydenta o sprawozdania z realizacji uchwał oraz za pomocą interpelacji zapytać go o sprawy dotyczące miasta i jego mieszkańców.

Ważne odznaczenia

Wszystko odbywa się za pomocą uchwał oraz rezolucji. Podjęcie lub odrzucenie uchwały poprzedza procedura od przygotowania projektu uchwały, poprzez opiniowanie, poprawki i autopoprawki, dyskusje w trakcie sesji – aż do głosowania.

Rada Miasta Krakowa nadaje również najwyższe odznaczenie Krakowa – medal Cracoviae Merenti oraz najwyższe wyróżnienie – tytuł Honorowego Obywatela Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa. W ciągu kadencji radni mogą zdecydować o przyznaniu trzech tytułów honorowego obywatela.

I na koniec, wydawałoby się, rzecz oczywista, którą warto jednak powtarzać: mieszkańcy uczestniczą w sprawowaniu władzy w mieście pośrednio. Są reprezentowani jako wyborcy poprzez radnych. Dlatego zachęcamy do kontaktu z radnymi miasta. Informacje o dyżurach i spotkaniach można znaleźć na stronie www.krakow.pl w zakładce samorząd. Rada Miasta Krakowa prowadzi też bloga: www.radamiastakrakowa.wordpress.com, ma również swoje profile na Facebooku, Instagramie oraz Twitterze. Serdecznie zachęcamy do korzystania z wszystkich tych możliwości kontaktu z radnymi.

fot. Wiesław Majka / UMK

Grażyna Fijałkowska – nauczyciel, członek Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia im. Erasma i Anny Jerzmanowskich oraz Klubu sportowego Kolejarski Prokocim. Radna Miasta Krakowa i Dzielnicy XII, działacz społeczny

Radną Miasta Krakowa jest Pani nieprzerwanie już 20 lat – od 1998 r., czyli od III kadencji. Teraz zakończyła się VII kadencja. Jak się zmieniała Rada na przestrzeni tych wszystkich lat? Jakie są najistotniejsze różnice między radą wtedy a radą dziś?

Grażyna Fijałkowska: Zmiana jest przede wszystkim w liczbie radnych. Na początku radnych było 75. Ta liczba została zmniejszona i myślę, że 43 osoby to odpowiednie grono. Zdecydowanie inaczej i – powiedziałabym – lepiej się pracuje w mniejszym składzie. Wszystko można o wiele szybciej i sprawniej zrobić.

Którą z rad mogłaby Pani określić jako najbardziej sprawną?

GF: Każda starała się pracować jak najlepiej, ale myślę, że ostatnia, VII kadencja była najbardziej konkretna i rzeczowa.

Co było Pani największym sukcesem jako radnej, biorąc pod uwagę wszystkie dotychczasowe kadencje?

GF: Podczas mojej pierwszej kadencji, czyli III kadencji Rady, brakowało mi doświadczenia. Pamiętam, że na początku bałam się podejść do mikrofonu i zgłosić interpelację. Jednak przezwyciężyłam treść, choć mam ją zawsze, gdy się wypowiadam, dlatego też unikam występów w radiu czy telewizji, wolę zdecydowanie więcej pracować niż mówić. I myślę, że w jakimś stopniu dzięki takiemu podejściu udało mi się, szczególnie w Dzielnicy XII Bieżanów-Prokocim, osiągnąć sukces. Od momentu, gdy prezydentem został Jacek Majchrowski, udało mi się w tej dzielnicy zrealizować bardzo wiele inwestycji. Szczególnie na polu edukacji i sportu. Mamy w dzielnicy kilkanaście szkół i wszystkie te szkoły, oprócz dwóch, przy których prace zakończą się w przyszłym roku, mają zmodernizowane obiekty sportowe. Wybudowany został basen kryty przy ul. Kurczaba, na który codziennie przychodzi ok. tysiąca osób, budowane jest Centrum Rekreacji i Sportu na os. Kozłówek, centrum zapaśnicze w Bieżanowie, boisko kryte balonem dla KS Kolejarski – Prokocim. W czasie mojej pracy

W czasie mojej pracy jako radnej zmodernizowane zostały budynki szkolne, w siedmiu szkołach przeprowadzona została gruntowna termomodernizacja. W ostatnich latach powstało przedszkole na os. Rząka, a drugie, w Starym Prokocimiu, jest w budowie.

20 lat minęło jak jeden dzień

Mniej mówić, więcej robić – to dewiza, która u radnej Grażyny Fijałkowskiej sprawdza się już od 20 lat. Tyle bowiem czasu minęło, odkąd radna po raz pierwszy zasiadła w Sali Obrad RMK przy pl. Wszystkich Świętych. W rozmowie z Błażem Siekierką radna wraca do tamtych chwil i stara się znaleźć podobieństwa i różnice między radą dawniej a dziś. Opowiada też o tym, co udało jej się przez cały ten czas zrobić dla miasta i Dzielnicy XII.

jako radnej zmodernizowane zostały budynki szkolne, w siedmiu szkołach przeprowadzona została gruntowna termomodernizacja. W ostatnich latach powstało przedszkole na os. Rząka, a drugie, w Starym Prokocimiu, jest w budowie. Najbardziej cieszy mnie jednak fakt, że w Dzielnicy XII jest dużo zieleni. Miałam osobisty udział w zakładaniu przynajmniej dwóch parków: parku Aleksandry oraz parku kieszonkowego. Przyczyniłam się także do rewitalizacji parku Jerzmanowskich, która rozpocznie się jeszcze w tym roku. Zrewitalizowany będzie także park przy dworze Czeczów. Powstanie park rzeki Drwinki i park Słone Wody. Z kolei w Dzielnicy XIII m.in. z mojej inicjatywy powstało Muzeum Podgórze, a w przyszłym roku zostanie wykonana modernizacja schodów między ulicami Zamojskiego a Kalwaryjską.

Sukcesów uezierało się naprawdę sporo. Czy jest coś, co mogłaby Pani nazwać osobistą porażką?

GD: Nie ma nic takiego. Oczywiście nie wszystko da się zrobić od razu, mimo że bardzo by się chciało. Na przykład modernizacja kilkunastokilometrowej ulicy Bieżanowskiej ciągnie się od 2002 roku, mam jednak nadzieję, że zakończy się w ciągu najbliższych 2 lat.

Jest Pani też radną Dzielnicy XII Bieżanów-Prokocim. Bycie radną dzielnicową pomaga w sprawowaniu funkcji radnej miasta?

GF: Bardzo. Dlatego teraz również ubiegam się o mandat radnej dzielnicy. Jeżeli jest się zarówno radnym miejskim, jak i dzielnicowym, na bieżąco można

określać potrzeby dzielnicy i reagować na forum Rady Miasta.

Czy wciąż znajduje Pani czas na dwie największe pasje: pisanie książek i malarstwo?

GF: Tak. Jestem bardzo dobrze zorganizowana. Wstaję wcześniej, bo o czwartej rano, więc do siódmej mam czas na malowanie bądź pisanie książek. Chodzimy też z wnukiem Frankiem na kurs malowania, gdyż jest on bardzo uzdolnionym młodym człowiekiem i widzę w nim olbrzymi talent. Planuję zorganizowanie wystawy swoich prac w magistracie na pl. Wszystkich Świętych. Daty jeszcze nie znam, prawdopodobnie będzie to wiosna, ale już teraz wszystkich serdecznie zapraszam.

Kim był Ojciec Wacław?

Chyba o żadnej polskiej sztuce teatralnej nie napisano tylu rozpraw, ile powstało na temat „Wesela” Stanisława Wyspiańskiego. O samym weselu Lucjana Rydla i Jadwigi Mikołajczykówny pisano też bardzo dużo. Nie brakuje także relacji o poprzedzającej sławne wesela ceremonii ślubnej, która – jak – wiadomo – odbyła się w kościele Mariackim. Związek pobłogostawił świątobliwy staruszek kapucyn ojciec Wacław.

Michał Kozioł

Powszechnie wiadomo, że na ślubie największe zainteresowanie budzi zawsze panna młoda, trochę mniejsze pan młody. Ważni i obserwowani przez wszystkich są też wybitni goście. Obecność znanych postaci podnosi przecież bardzo rangę każdego wydarzenia. Na udzielającego ślubu celebrycisty goście weselni nie zwracają raczej większej uwagi. Oczywiście zainteresowanie i prestiż wzrasta oraz pojawiają się liczne komentarze, gdy rodzinom państwa młodych do udzielenia sakramentu uda się skłonić biskupa lub jakiegoś innego wybitnego lub cieszącego się popularnością duchownego.

Lucjanowi Rydlowi i Jadwidze Mikołajczykównie dawał ślub – jak donosiła krakowska prasa – „świętobliwy staruszek kapucyn Ojciec Wacław”. Sam Rydel w liście do przyjaciela pisał, że ojciec Wacław to:

„sybirak, długoletni przyjaciel mojej rodziny, spowiednik mój od dzieciennych lat, który także i Ojca mojego na śmierć dysponował”.

Syberyjska tułaczka

W „mateczniku polskości” – jakim był Kraków przełomu wieków XIX i XX – sybiraków nie brakowało. Wszyscy oni mieli niezwykle życiorysy, ale ojciec Wacław nawet w tym gronie był prawdziwym wyjątkiem. Pochodził z rodziny ziemiańskiej. Urodził się w 1829 r. jako Edward Zygmunt Nowakowski na dalekiej Ukrainie, w wsi Kiryłówka, w powiecie zwinogrodzkim. Uczył się w Czernihowie nad Dresną i Żytomierzu. Studiował na kijowskim uniwersytecie. Później pracował jako bibliotekarz, między innymi w Warszawie. Jak wielu młodych Polaków żyjących w tamtych czasach włączył się w przedpowstaniową konspirację. W niepodległościowej pracy nie przeszkodziło mu powołanie kapłańskie, które w roku 1860 zaprowadziło Edwarda do klasztoru kapucynów w Lubartowie. W 1862 r. złożył śluby zakonne. Później wybuchło powstanie.

Trudno dziś ustalić, jaki brał w nim udział. Podobno był w oddziale Langiewicza. Rosjanie dopiero w początku 1864 r. dowiedzieli się o jego zaangażowaniu. Aresztowany w lutym tego roku został początkowo skazany na śmierć. Jednak ten surowy wyrok – bardzo chętnie w tamtym czasie ferowany przez rosyjskie sądy – zmieniono na bezterminowe „posielenie”, czyli dożywotnie zesłanie na Syberię. Idąc z słańskim szlakiem, dotarł do Tobolska.

Braterska wymiana

Spotkał tam swojego młodszego brata Karola. Był on, podobnie jak i Wacław, jednym z bardzo wielu uczestników odwrotu polskości ze Wschodu, zapoczątkowanego w XVIII stuleciu i do dziś trwającego. Karol, już jako słuchacz warszawskiej Szkoły Sztuk Pięknych, zyskał znaczącą pozycję wśród patriotycznie nastrojonej młodzieży. Był „szczególnie popularny dzięki efektownej postaci, fantazji i pięknemu głosowi, należał do założycieli pierwszego komitetu spiskowego”. Władze rosyjskie oskarżały Karola między innymi o to, że w czasie manifestacji na pl. Zamkowym nie tylko szedł na czele tłumu z krzyżem

w rękę, ale także o to, iż krzyż ów połamał na głowie rosyjskiego żołdaka. Trafił do więzienia w Kijowie, z którego uciekł, aby walczyć w powstaniu styczniowym. Wzięty do niewoli, powtórnie trafił do kijowskiej „tury”. Choć był już chory, to jednak planował kolejną ucieczkę. Planu nie udało się zrealizować i Karol Nowakowski z wyrokiem sześciu lat katorgi ruszył pieszo na Syberię. W Tobolsku spotkał starszego brata. Przyszły ojciec Wacław, obawiając się, że osłabiony chorobą Karol nie przetrzyma katorgi, zaproponował zamianę. On, zdrowy i mocny pójdzie jako katorżnik do kopalni soli w Usolu Syberyjskim, a brat jako zwykły zesłańca trafi do Kańska. Jednak urodzony spiskowiec, jakim był Karol, nie potrafił prowadzić względnie spokojnego życia syberyjskiego zesłańca. Jako wieczny konspirator, pozbawiony opieki lekarskiej zmarł wiosną 1867 r.

Okres krakowski

Po kilkunastu latach pobytu na Syberii przyszły ojciec Wacław wrócił przez Odessę do Europy. Dwa lata wędrował po świecie, zapewne po syberyjskich doświadczeniach bardzo potrzebował ruchu i swobody. Jednak nawet odpoczywając, nie marnował czasu. Już w 1875 r. ukazała się jego praca zatytułowana „Wspomnienie o duchowieństwie polskim

O. Wacław udzielił ślubu Lucjanowi Rydlowi i Jadwidze Mikołajczykównie w kościele Mariackim 20 listopada 1900 r.

zdjęcia: Bogusław Świerżowski

znajdującym się na wygnaniu w Syberii, w Tunce”. Były skazaniec potrzebował chyba także spokoju. Znalazł go za klasztorną furtą. Jesienią 1877 r. wstąpił do krakowskiego zgromadzenia kapucynów. W styczniu 1880, mając przeszło pięćdziesiąt lat, otrzymał święcenia kapłańskie.

Ostatni, krakowski okres swojego życia były zesłaniec wykorzystał bardzo dobrze. Był nie tylko duszpasterzem, lecz także pedagogiem, a przede wszystkim publicystą. Zastugą ojca Wacława jest ocalenie od zapomnienia i spopularyzowanie krążących wśród krakowian opowieści o wydarzeniach z czasów konfederacji barskiej i insurekcji kościuszkowskiej. To on przypomniał postać bohaterskiego pasamonika Marcina Oracewicza, który w czerwcu 1768 r.: „dla braku już kuli odrywa od żupana srebrny guz, nabija nim rusznicę, wymierza w samego Panina, strzela i ... prosto w samą gębę utrafia”.

Matka Boska zlicytowana

Jako kapucyn ojciec Wacław szczególnie dużo uwagi poświęcił krakowskim dziejom tego zgromadzenia. Między innymi to właśnie on spopularyzował legendę o figurze Matki Boskiej Łaskawej, która dziś stoi u wylotu ul. Jagiellońskiej, a kiedyś stała przed klasztorem kapucynów. Wykonana została przez rzeźbiarza Krzyżanowskiego, a ufundowana przez matkę poległego kanfederata barskiego. Pierwotnie wieńczyła bramę prowadzącą do cmentarza otaczającego kościół Mariacki. Kiedy po III rozbiórce Austriacy porządkowali Kraków, przykościelny cmentarz zlikwidowano, ogrodzenie rozebrano, a pochodzący z rozbiórki materiał zlicytowano. Przypadkowo obecni na licytacji dwaj braciszki kupili figurę za niewielką kwotę, czyli za dwa złote reńskie i dziesięć krajcarów. W klasztorze jeden z braciszków zaczął czyścić figurę i znalazł skrytkę, a w niej „dukatów starych pół garnca”. Plotka o tym niezwykłym wydarzeniu szybko rozniósł się po mie-

ście. Dotarła nawet do Wacława Margelika, ówczesnego gubernatora Zachodniej Galicji, który, rzecz jasna, chciał zabrać skarb klasztorowi. Sprawa oparła się aż o Wiedeń. Na szczęście cesarz Franciszek, jak widać nieprzypadkowo nazywany przez wiedeńczyków „gute Kaiser Franz”, nakazał nie odbierać pieniędzy klasztorowi.

Ku zachowaniu legend i pokrzepieniu serc

Ojciec Wacław zrobił wiele dla zachowania krakowskich legend, a także ubolewał nad brakiem szacunku dla pamiątek przeszłości. Szczególnie oburzyło go zniszczenie dwóch zachowanych w Krakowie mogił konfederatów barskich, które „zostały splantowane świętokradczą ręką”. Pisał więc: „Że Moskale niszczą pamiątki narodowe polskie, burzą krzyże, znoszą Statuy Matki Boskiej, figury Świętych – to rzecz zrozumiała – (...) ale żeby Polacy przykładali rękę do podobnych czynów, to już przechodzi ludzkie pojęcie!”.

Ojciec Wacław, jak wielu jemu współczesnych autorów, pisał swoje dzieła dla pokrzepienia polskich serc. Między innymi skutecznie przyczynił się do podtrzymania legendy o rzekomym ocaleniu polskich insygniów koronacyjnych. W swojej książce „Kraków w roku 1794” pisał: „szcherbiec wraz z innymi insygniami w rękach polskich po dziś nie tknięty, czeka przyszłego króla polskiego”.

Liczne publikacje i patriotyczne kazania sprawiły, że ojciec Wacław Nowakowski stał się postacią popularną nie tylko w Krakowie i nie tylko w zaborze austriackim. Kiedy zmarł 9 stycznia 1903 r., o jego śmierci doniosły polskie gazety we wszystkich trzech zaborach. Między innymi krakowski „Głos Narodu” pisał wówczas: „Zakon OO. Kapucynów traci jedną z najświętobliwszych postaci, chlubę swą, ojczyzna jednego z ostatnich rycerzy-kapłanów, spadkobiercę najpiękniejszych polskich tradycji”.

Kalendarium 1918 r.

28 listopada – wchodzi w życie nowa taryfa maksymalna na mięso. Za 1 kg mięsa wołowego krakowianie będą płacić 12 koron, za „stoninę, biel (!), sadło” zaś 38 koron.

29 listopada – na wawelskim dziedzińcu odbywa się uroczystość ku czci powstańców listopadowych.

30 listopada – „Głos Narodu” stwierdza: „Kraków należy obecnie do najbrudniejszych miast” oraz oczekuje energicznych działań ze strony władz miasta.

1 grudnia – silne opady śniegu spowodowały, że „młodzież zajęta się saneczkowaniem”.

2 grudnia – w „IKC” ukazuje się ogłoszenie: „Legionista lat 28, przystojny, na stanowisku ożeni się z panną posiadającą znaczne zapasy prowiantów”.

3 grudnia – grupa ludzi w mundurach wojskowych ograbia dwór oo. Augustianów w Prokocimiu.

5 grudnia – w „IKC” ukazuje się ogłoszenie: „Do wiadomości żołnierzy i oficerów polskich podaje się, że „Szatnia kobieca” (pl. Szczepański 3, l.p.) przerabia czapki austriackie na maciejówki”.

6 grudnia – na ul. Kremerowskiej nieznanemu sprawcy włamali się do mieszkania posła Ignacego Daszyńskiego i skradli rzeczy o wartości kilku tysięcy koron.

7 grudnia – do Lwowa wyjeżdża dowodzona przez porucznika Abłamowicza „kompania ochotnicza” złożona w większości z uczniów krakowskich szkół średnich.

8 grudnia – w „IKC” ukazuje się ogłoszenie: „Poszukuje się modele żeńskie

i męskie dla godzin przedpołudniowych i wieczornych. Zgłaszać się należy plac Matejki L. 13 gdzie udzielane będą bliższe szczegóły co do przyjęcia i wynagrodzenia”.

9 grudnia – „Głos Narodu” domaga się utworzenia specjalnych sądów dla karania lichwiarzy.

10 grudnia – obradujący w sali Towarzystwa Lekarskiego krakowscy działacze Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego podejmują rezolucję postulującą szybkie powołanie w Warszawie rządu koalicyjnego.

11 grudnia – w czasie rewizji przeprowadzonej u pewnego podejrzanego osobnika policja zarekwirowała wojskowe obuwie oraz skóry o łącznej wartości 20 000 koron.

Od nowego roku darmowa pomoc prawna bardziej dostępna

Od 1 stycznia 2019 r., w związku z nowelizacją ustawy, zmienią się niektóre zasady udzielania mieszkańcom nieodpłatnej pomocy prawnej.

Do darmowych porad prawnych dołączy nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, a prawo do obu tych form pomocy przysługiwać będzie każdemu, kto złoży pisemne oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej wizyty u prawnika. Kraków rozpoczął już przygotowania do organizacji punktów nieodpłatnej pomocy prawnej w 2019 r.

Obecnie w naszym mieście funkcjonuje 31 punktów, w których udzielane są darmowe porady prawne. Ta liczba się nie zmieni, ponieważ jest ściśle uzależniona od liczby mieszkańców. Zmieni się natomiast zakres wsparcia świadczonego przez punkty. Od nowego roku do ich obowiązków będą należały: poradnictwo prawne, poradnictwo obywatelskie, mediacja oraz działania o charakterze edukacyjnym. Oczywiście – wszystko bezpłatnie dla mieszkańców.

Już wiadomo, że obsługę 15 punktów, w których udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna, zapewnią adwokaci i radcy prawni zrzeszeni w Okręgowej Radzie Adwokackiej i Okręgowej Izbie Radców Prawnych – 2 listopada tego roku Gmina Miejska Kraków podpisała z tymi instytucjami porozumienie przedłużające współpracę na dotychczasowych zasadach. Podpisy pod dokumentem złożyli prezydent Krakowa Jacek Majchrowski, dziekan Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Krakowie Marcin Sala-Szczypiński oraz wicedziekan Okręgowej Rady Adwokackiej w Krakowie Piotr Ochwat.

Prowadzenie pozostałych 16 punktów zostanie powierzone organizacji pozarządowej wyłonionej w otwartym konkursie ofert, z tym że od nowego roku w ośmiu punktach udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna, a w ośmiu pozostałych – świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie. Kolejnym dodatkowym zadaniem będzie prowadzenie działań z zakresu edukacji prawnej. Konkurs został ogłoszony 31 października, a wyłonienie organizacji pozarządowej prowadzącej wymienione punkty powinno nastąpić do 15 grudnia 2018 r. Link do ogłoszenia: www.bip.krakow.pl.

Nowości od 1 stycznia 2019 r.

Od 1 stycznia 2019 r. czeka nas zatem kilka nowości, wprowadzonych w ramach nowelizacji Ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (po nowelizacji jej tytuł brzmi: o nieodpłat-

nej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej).

Po pierwsze, zwiększy się dostępność darmowej pomocy prawnej – obecnie ustawa wymienia kilka grup uprawnionych do skorzystania z takiego poradnictwa i jest to zamknięty katalog, od nowego roku natomiast nieodpłatna pomoc prawna, tak samo jak nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, przysługiwać będzie każdej osobie fizycznej, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Wystarczy, że zainteresowany złoży osobie udzielającej porady stosowne pisemne oświadczenie (jego wzór określa ustawa). Oznacza to, że system nieodpłatnej pomocy zostanie otwarty na osoby, które nie zaliczały się dotychczas do żadnej z grup beneficjentów, ale znajdują się w takiej sytuacji materialnej, która uniemożliwia im skorzystanie z odpłatnych usług prawnych.

Nowością będzie także dostęp do nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego – zgodnie z ustawową definicją będą to działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z tą osobą planu działania i pomoc w jego realizacji. W szczególności chodzi tu o porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego. Poradnictwo obywatelskie ma pomóc w poruszaniu się w systemie przepisów prawnych, w tym ułatwić osobom, które uzyskały poradę, a mogą mieć trudności ze zrozumieniem skomplikowanego języka prawniczego, wykorzystanie uzyskanej wiedzy.

Nowe przepisy rozszerzają zakres nieodpłatnej pomocy prawnej – np. poinformowanie osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym oraz przysługujących jej uprawnieniach lub o spoczywających na niej obowiązkach będzie obejmowało także kwestie związane z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądownoadministracyjnym. Darmowa pomoc prawna zostanie też rozszerzona o sporządzanie projektów pism w określonych sprawach (obecnie mieszkaniowiec może liczyć tylko na pomoc w ich sporządzaniu). Zachowane jednak zostaną dotychczasowe wyłączenia – pomoc nie obejmie pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądownoadministracyjnym. Dodatkową formą pomocy prawnej będzie mediacja (jej zakres został szczegółowo określony w ustawie).

Organizacja pozarządowa prowadząca punkty nieodpłatnej pomocy będzie zobowiązana do przeprowadzenia przynajmniej jednego zadania z zakresu edukacji prawnej w roku – np. poprzez opracowanie informatora czy poradnika, organizację otwartych wykładów, warsztatów czy kampanii społecznych. Ma to poszerzyć wiedzę obywateli o przysługujących im uprawnieniach oraz nałożonych na nich obowiązkach.

Przypominamy, że do końca 2018 r. obowiązują dotychczasowe zasady udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, wyczerpująco przedstawione w BIP: www.bip.krakow.pl.

**Całodobowy Numer Informacji Medycznej:
12 661-22-40**

1. TARGI KSIĄŻKI O SZTUCE

8–9.12.2018
GODZ. 11–19

BLOW UP PRESS
CENTRUM RZEŹBY POLSKIEJ W OROŃSKU
CONTEMPORARY LYNX
DOM WYDAWNICZY REBIS
FUNDACJA BĘC ZMIANA
FUNDACJA SZTUK WIZUALNYCH
MIEJSKI DOM KULTURY W MIŃSKU MAZOWIECKIM
MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY W KRAKOWIE
MUZEUM HISTORII FOTOGRAFII W KRAKOWIE
MUZEUM SZTUKI W ŁODZI
MUZEUM SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ W KRAKOWIE MOCAK

NON/FICTION
TIMOF COMICS
TOP MARK CENTRE
UNIVERSITAS
WYDAWNICTWO A5
WYDAWNICTWO ARKADY
WYDAWNICTWO BOSZ
WYDAWNICTWO KARAKTER
WYDAWNICTWO KOMIKSOWE
WYDAWNICTWO KRYTYKI POLITYCZNEJ
WYTWÓRNIA

**NAJNOWSZE PUBLIKACJE O SZTUCE
SPOTKANIA AUTORSKIE
PANELE DYSKUSYJNE
WARSZTATY DLA DZIECI**

MUZEUUM SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ W KRAKOWIE MOCAK
UL. LIPOWA 4, KRAKÓW

WSTĘP WOLNY

MUZEUUM SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ W KRAKOWIE MOCAK – INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

★ KONCERT ★ MUZYKI FILMOWEJ

Hans Zimmer Tribute Show

★ GLADIATOR ★

★ INTERSTELLAR ★

★ BATMAN ★ KOD DA VINCI ★

★ INCEPCJA ★ PIRACI Z KARAIBÓW ★

Koncert z projekcją fragmentów filmów na ekranie kinowym

02.02.2019 - TAURON ARENA KRAKÓW

DYRYGENT **MACIEJ SZTOR**

NARRATOR **MAGDA MIŚKA-JACKOWSKA**

CHÓR AKADEMICKI POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

ANNA LASOTA SOLISTKA

POLSKA ORKIESTRA RADIOWA

CHÓR AKADEMICKI UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO

WWW.KONCERTFILMOWY.PL

@KONCERTFILMOWY

@KONCERT.FILMOWY

@TRINITY GROUP

© TRINITY

FOTOGRAFIA PRZEDSTAWIA KONCERT W DNIU 18.05.2013 W GOAŃSKU / LICENCJA DZIĘKI UPRZEJMOŚCI UNIVERSAL STUDIOS LICENSING LLC

PROJEKT: PACAMERA.COM.PL

ORGANIZATOR:

PARTNERZY:

BILETY:

MEDIA:

